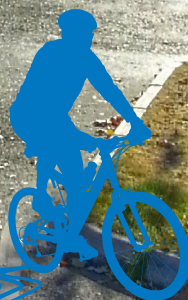
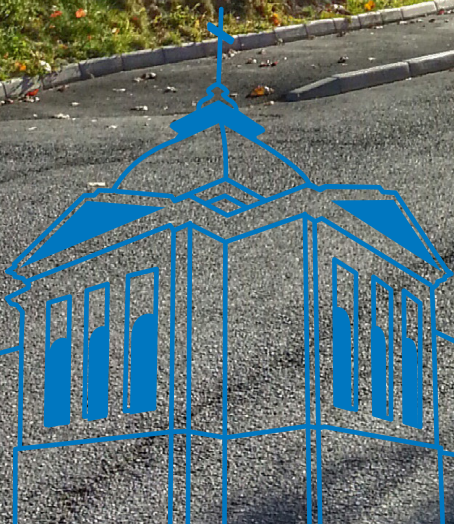

Lillehammer
kommune

Årsmelding 2014

Foto: Liv Heidi Braaten

Opplevelser.
Slik du vil ha dem.

Lillehammer
TM

Innholdsfortegnelse

1 FORORD AV RÅDMANN CHRISTIAN FOTLAND	3
1.1 Rådmannens styringskart 2014	4
2 ÅRET SOM GIKK	6
3 SEKTORER	9
3.1 Sektor for by- og samfunnsutvikling	9
3.2 Sektor for helse og omsorg - Egen sektor fra 1.12.2014	13
3.3 Sektor for velferd - Egen sektor fra 1.12.2014	18
3.4 Sektor for oppvekst, utdanning og kultur	20
3.5 Fagenheter og andre områder utenfor sektorene	24
4 ØKONOMI	26
4.1 Drift	26
4.2 Investeringer	30
4.3 Lånegjeld	31
4.4 Utlån	31
4.5 Likviditet/Arbeidskapital	31
4.6 Fondsmidler	32
4.7 Oppsummert status økonomi	32
5 ANSATTE OG ARBEIDSMILJØ	33
5.1 Antall årsverk og ansatte	33
5.2 Årsverk innenfor sektorene	33
5.3 Alderssammensetning	35
5.4 Lønn og kjønn	35
5.5 Diskriminering og likestilling	36
5.6 Etisk standard	36
5.7 Sykefravær	36
5.8 Kompetanse	37
5.9 Internkontroll	38
6 SAMMENLIGNINGER	39
6.1 Sektor for by- og samfunnsutvikling	39
6.2 Sektor for helse og omsorg	40
6.3 Sektor for oppvekst, utdanning og kultur	41
6.4 Sektor for velferd	42

1 Forord av rådmann Christian Fotland

Årsmeldingen for 2014 viser høyt aktivitetsnivå med god kvalitet innenfor alle hovedområdene på drift. Lillehammer kommune leverer generelt gode tjenester til innbyggerne. Dette dokumenteres blant annet på ulike tester som NHO nærings NM og kommunebarometeret til Kommunal-Rapport. I Nærings NM har vi historisk godt resultat der vår region er nr. 16 i landet og på kommunebarometeret er vi rangert som nr. 20 på tjenestekvalitet.

Driftsutgiftene har vært for høye i 2014 til at kommunen har en bærekraftig økonomi. Gjennom 2014 har det vært jobbet aktivt med å ta ned nivået for å hindre store negative økonomiske avvik. Årets resultat viser at aktiviteten er for høy målt opp mot tilgjengelige ressurser. Den økonomiske situasjon gjør at mye av fleksibiliteten og handlingsrommet til kommunen er borte. I årene framover må alle som har et ansvar med å styre kommunen være forberedt på nye runder med effektivisering, kutt i budsjett og tjenesteomfang. Det er i sektor for Helse og omsorg vi finner de største utfordringene. Gjennom året har det vært brukt 18,2 millioner kroner for å håndtere utskrivningsklare pasienter fra sykehuset.

Dette innbefatter både kjøp av plasser på Skogli, i Øyer kommune, gjenkjøp av egne plasser og betaling til sykehuset. I 2014 ble sektor Helse og Velferd delt i to. Helse og Omsorg ble en sektor med Hjemmetjeneste, Institusjon, eldreomsorg, legevakt og samhandlingsreformen som hovedområder, og sektor for Velferd med NAV, Sysselsetting, Bofellesskap, Rus og Psykiatri som hovedområder.

Innenfor oppvekst har vi svært gode resultat både på faglighet, kvalitet og økonomi. Det har innenfor denne sektoren vært jobbet systematisk med kvalitetsutvikling og styring de senere årene og sektoren fortsetter å levere på topp nasjonalt nivå.

Kulturområdet har i 2014 fått et nytt løft med vedtak og igangsetting av ny kino. Dette vil bli et nytt signalbygg i byen med 5 kinosaler som vil bidra til gode filmopplevelser for byens og regionens innbyggere.

Innenfor sektor by – og samfunnsutvikling er ressursene knappe. Driftsnivået for alle tjenesteområdene er på et slikt nivå at vedlikeholdsetterslepet på kommunal eiendom og kommunale veger øker.

Planprogram for det som skal bli Lillehammers nye miljø- og klimaplan, ble godkjent av kommunestyret i mai. Rådhuset ble omsider Miljøfyrtårnsertifisert – et viktig skritt i retning av fullsertifisert kommunal organisasjon. Det ble avholdt mobilitetsuke og bilfri dag. Kommunestyret har blant annet også opprettet en egen Green Nudging-komitè som skal gi Lillehammer en dult i helse- og klimavennlig retning.

Etter flommen i juli, ble det igangsatt systematisk kartlegging og registrering av potensielt problematiske punkter i kommunens vassdrag. Rapporter fra Vassdragsforbundet ble overlevert kommunen og viser at det var god økologisk tilstand i Mjøsa i 2014, men kvaliteten i fjellvannene byr på utfordringer. Arbeid med Oslo 2022 ble avsluttet i 2014.

Organisasjonskomiteen for ungdoms OL er nå godt etablert og arbeidet med lekene er i god driv.

Befolkningsveksten i Lillehammer i 2014 var på 272 personer, eller 1,01 %. Dette er den høyeste befolkningsveksten i Lillehammer siden 2009. Ved utgangen av 2014 var vi 27 300 lillehamringer.

Arbeid med store utviklingsprosjekt som intercity, ny sykehusstruktur, høyskole- og universitetsstruktur, areal og transportplan for Lillehammer, ny klima og miljøplan, forskningspark på Storhove, m.m. fortsetter også over i 2015.

Kommunestrukturarbeidet er intensivert, og kommunestyret har vedtatt at Lillehammer kommune er positive til å gå i dialog med nabokommunene for videre arbeid med reformen.

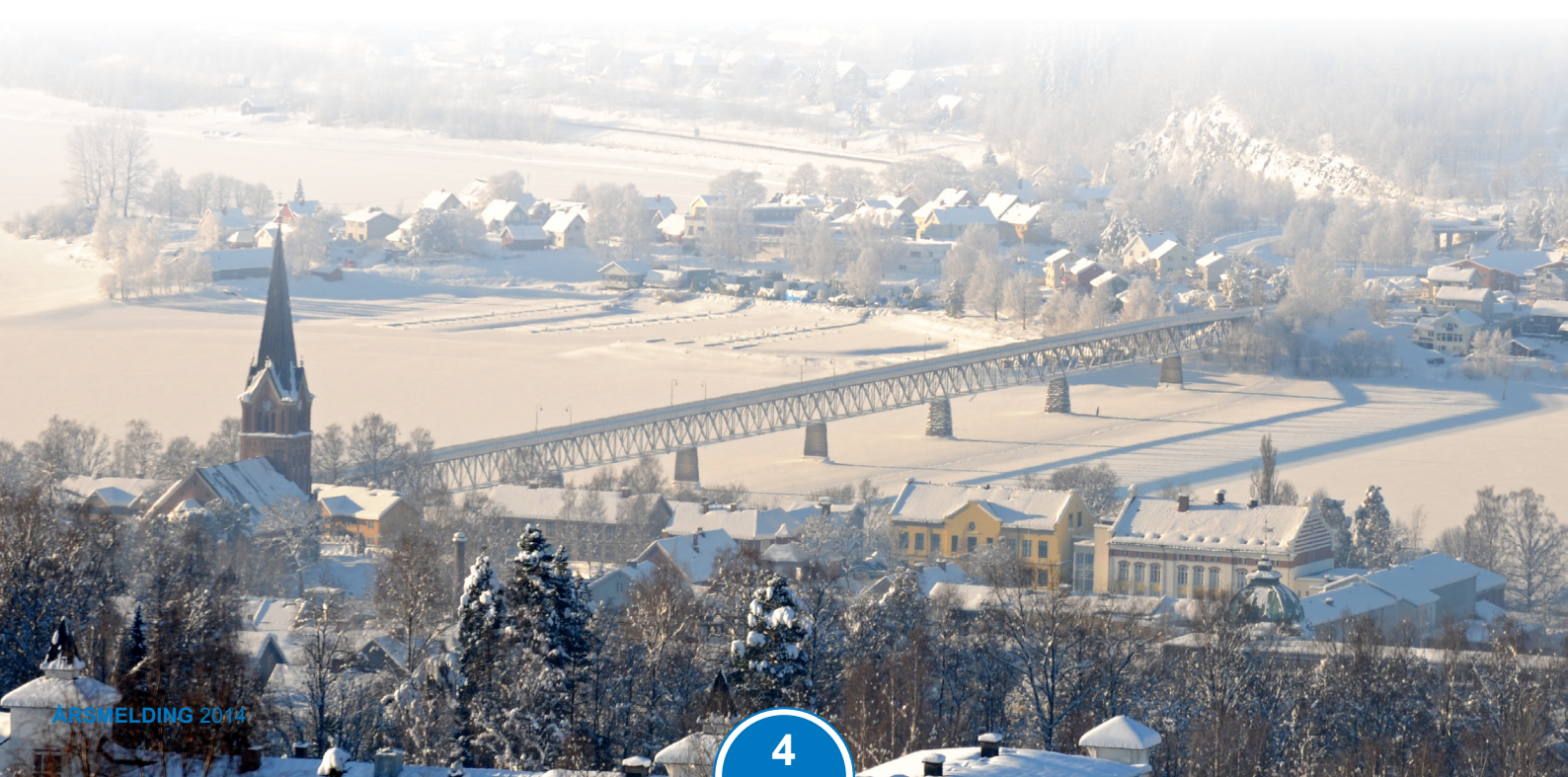
Rådmann

Christian Fotland

1.1 Rådmannens styringskart 2014

	Mål 2014	Måles ved	Resultat 2014	Ambisjon 2014	Kommentarer
Felles for Lillehammer kommune	Nærvær og trivsel	Sykefravær hittil i år Medarbeider-undersøkelsen Gjennomført medarbeidersamtale	8,1 % 4,5 (2013) 73% (2013)	7,0 % Min 4,6 95 %	Svak nedgang i sykefravær med 0,1% poeng fra 2013. Legemeldt fravær i kommunal sektor er økende, mens LK øker noe mindre. Trenden viser nedgang i fravær. Inngått ny IA-avtale for 2014-2018, for fortsatt økt fokus på forebyggende nærværs-arbeid.
	HelseMiljøSikkerhet	Andel helt eller delvis innført HMS-system	94 %	100 %	Gjennom ny IA-avtale og HMS/IA-handlingsplan er tiltakene tydeliggjort for måloppnåelse i 2015.
	Ledelse	Medarbeiderundersøkelsen, ledelse	4,7 (2013)	Min 4,8	Lederutviklingsprogram videreføres, med påbygging med operativ intern lederskole. KS har utviklet ny medarbeiderundersøkelse i 2014 som er tilgjengelig høst 2015, for nye målinger.
	Budsjettavvik	Prognose 2014totalt for Lillehammer kommune målt mot budsjett	Merforbruk før stryking: 7 mill. kr	Avvik = 0	Opprinnelig budsjett hadde driftsnivå på 52,7 mill. kr lavere enn regnskap 2014. Budsjettet er tilført 45,7 mill. kr i 2014.
Sektor for by- og samfunnsutvikling	Sørge for god forvaltning av kommunal bygningskapital og kommunal infrastruktur	Utført vedlikehold i henhold til vedtatt vedlikeholdsstrategi og i henhold til budsjett og oppsatt vedlikeholdsprogram	Ingen endring ift budsjettering og oppsatt vedlikeholdsprogram. Etterslep på vedlikehold ift vedtatt vedlikeholdsstrategi.	Etterslep opprettholdt	Behov for vedlikehold har økt ytterligere da det ikke er avsatt tilstrekkelige ressurser til formålet.
	Uavsluttede saker innenfor byggesaksbehandling skal ikke være eldre enn byggetillatelse (3 år)	Prosjekt AJOUR/Byggesak foretar statusoppdatering	Prosjekt AJOUR – redusert til 420 saker	200 saker	Det er en nedgang på 229 saker fra 2013. Arbeidet har tatt noe lenger tid på grunn av kompleksitet i saker.
	Svevestøv (PM10), redusere antall døgnoverskridelser	Antall overskridelser skal ikke overstige grenseverdiene (<25 døgn)	7	<25	Selv ved et av Lillehammers mest trafikkerte kryss ligger døgnoverskridelser innenfor ambisjon 2014.
	Overholde renskrav avløpsvann	Prøvetaking/analyse	Ingen avvik	Ingen avvik	I henhold til ambisjon 2014.
	Overholde drikkevannforskriftens krav til drikkevannkvalitet	Prøvetaking/analyse	To avvik. Tiltak iverksatt, avvik lukket.	Ingen avvik	Ingen avvik iht. drikke-vannforskriften. Enkeltavvik etter analyse er lukket etter gjennomførte tiltak iht. forskrift. Lillehammer vannverk har dispensasjon fra Mattilsynet tilknyttet høye verdier av Mangan.
Sektor for velferd	Flere unge på aktive tiltak gjennom NAV				Dataserien for indikatoren er ikke tilgjengelig for tidspunkt for rapportering. Ekstern leverandør av data

	Mål 2014	Måles ved	Resultat 2014	Ambisjon 2014	Kommentarer
Sektor for helse og omsorg	Velferdsteknologi	Tiltak i form av delprosjekter: <ul style="list-style-type: none"> Natt-turnus Helsehuset Smarthusteknologi i nytt bofellesskap Helsevakt telefon (trygghetsalarm med mer.) 	Strukturen og fremdriften i prosjektet ble av ulike grunner endret i 2014. Det er igangsatt, og delvis gjennomført uttesting av teknologi på tre områder.	Effektivitetsinnsparring (Ikke avklart) Mer velferd for pengene	Evaluering av igangsatte piloter gjennomføres i juni, deretter avklaring av videre prioriteringer
	Redusere behov for innleggelse i spesialisthelsetjenesten	Kommunal medfinansiering	Foreløpige tall for 2014 viser at utgiftene til KMF ble 1,0 Mill kr, eller 3 % høyere enn utgiftsnivået i 2013.	-5 %. Tilsv. kr 1,7 mill	Kommunal medfinansiering avvirket fra 2015.
	Redusere uønsket deltid i PLO	<ul style="list-style-type: none"> Samordnet vikarbruk Gjennomføre tiltak, 3-part-samarbeid Samordnet turnus sysselsetting/bofellessk. 	Prosjektet ble utsatt til 01.01.15. (Sak 46/14)	Alle ansatte har en stillingsstørrelse som er ønsket.	Prosjektet startet opp igjen 01.01.15
Sektor for oppvekst, utdanning og kultur	Undervisning med god faglig kvalitet	Grunnskolepoeng	40,6	41	
	Flere elever skal inkluderes i den ordinære undervisning	Andel elever i grunnskolen med spes.undervisning	Måltall kommer 3. tertial	6 %	Andelen spes.u. er redusert mens resultatene er forbedret de siste årene
	Alle som søker bhg-plass ved hovedopptaket skal få plass	Barnehagedekning andel søkere hovedopptak	100 %	100 %	Det var overkapasitet på plasser p.g.a lavt fødselstall i 2013
	Et godt læringsmiljø	Spørreundersøkelse Kvalitetsportal for Lillehammerskolen	-	>500 poeng	500 = gj.snittet blant skolene som er med
	Bosatte flytninger skal raskt inn i arbeid eller utdanning	Andel etter 2 år i introduksjonsprogrammet (landsgj.sn = 65 %)	92 %	70 %	Resultatet er bedre enn nasjonalt gj.sn. Vedtatt en kommunal strategi som skal øke andelen ytterligere over tid.

KOMMENTARER TIL RÅDMANNENS STYRINGSARK – HR-INDIKATORER FELLES FOR LILLEHAMMER KOMMUNE

Nærvær på arbeidsplassen er målt i forhold til sykefravær, generell opplevelse av den ansattes arbeidshverdag og ledelse, samt andel gjennomført medarbeiderundersøkelse.

Målet om sykefravær på 7,0 er ikke nådd. Det er en svak nedgang fra 2013 til 2014 på litt over 0,1% (Kilde: internt økonomi- og lønnsystem). I forhold til legemeldt fravær er det i kommunal sektor pr. 4.kvartal 2014 en oppgang på 0,2 prosent i forhold til 4.kvartal 2013 (Kilde: NAV). Lillehammer kommune har en mindre oppgang, på 0,1 prosent. Dette kan indikere at sykefraværet har en nedadgående trend. Fraværsprosenten er tilnærmet lik 2011-nivået, som er det laveste i siste 5 års periode. Fraværet er størst innen barnehage og pleie-, helse,- og omsorgsvirksomheter. For å styrke arbeidet med å øke jobbnærværet er det inngått ny IA-samarbeidsavtale med NAV Arbeidslivssenter fram til 2018. Avtalen og vedtatt handlingsplan setter ytterligere fokus på forebyggende arbeid, herunder helse, miljø og sikkerhetsarbeid, samt forpliktelser for partene i arbeidslivet. Ledelse er en vesentlig nærværsfaktor, og lederutviklingsprogrammet og intern lederskole skal bidra til økt lederkompetanse for alle som har en lederrolle i Lillehammer kommune.

Måleindikatorerne knyttet til generell opplevelse av den ansattes arbeidshverdag og ledelse er målinger fra medarbeiderundersøkelsen i 2013. KS og Bedrekommune har gjennom 2014 utviklet en ny medarbeiderundersøkelse som vil være tilgjengelig fra høsten 2015.

2 Året som gikk

JANUAR

- Lillehammer blir tildelt en 34. plass i NHO Nærings-NM. Lillehammer er dermed blant de 10 % beste kommunene når det gjelder vekst, lønnsomhet, nyetableringer og størrelse.
- Utbygging av Lillehammer kino og Lillehammer kunstmuseum vedtas.
- Det vedtas også at framtidig legevakt skal etableres ved sykehuset i Lillehammer.
- Oppstartsmøte for Byutvikling 2044, et stort samarbeidsprosjekt om langsiktige areal- og transportløsninger i Lillehammer.

FEBRUAR

- Det settes nye mål for Lillehammersamfunnet i framtida da Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2027 blir vedtatt.
- 20-års jubileum for OL og Paralympics på Lillehammer i 1994. Ungdomsarrangement, konferanse og folkefest i byen med stor oppslutning.
- Den nasjonale innovasjonsskolen for kommunal sektor åpner på HIL. Lillehammer kommune deltar i det aller første kullet.
- Bygginga av 360 studentboliger med miljø- og klimavennlige materialer tar til. Byggene er meget energieffektive, og oppvarming blir gjort med fornybar energi, fra fjernvarmeanlegget i Lillehammer.

MARS

- Lillehammer Læringscenter setter opp sin egen forstilling «Vennskap – når dørene åpnes» i kulturhuset Banken. Tre fulle hus og 150 elever høster godord.
- Offisiell åpning av nybygget i Lillehammer helsehus.
- Besøk av helse- og omsorgsminister Bent Høie, som får inngående kjennskap til miljøbehandling i demensomsorgen. Lillehammer kommune er landsledende i musikkbehandling for personer med demens, og statsråden blir med på en seanse med Generasjonssang i en mix av eldre, barnehagebarn og videregående elever.

APRIL

- Representanter fra Lillehammer kommune og Gudbrandsdal politi distrikt avholder ekstraordinært politiråd for å styrke samarbeidet om forebyggende arbeid mot narkotika.
- Kommunestyret vedtar å nedsette en komité som skal jobbe med «Green Nudging»; små tiltak som skal gjøre Lillehammer enda mer miljøvennlig.

MAI

- Måling fra Statistisk sentralbyrå viser at det er god befolkningsvekst i Lillehammer.
- Sykkelrittet «Tour of Norway» kommer til Lillehammer.
- Vel 60 ambassadører utplassert i Norge kommer til Lillehammer for å bli kjent med vår region.

JUNI

- Kulturskolen setter opp forestillinga «Min stemme» i bakgården i anledning Grunnlovsjubiléet. Samme måned utdeles Drømmestipendet 2014.
- Lillehammer kommunes plan for kvalifisering av flyktninger 2014-2017 vedtas av politikerne. Planen er nyskapende og skal få flere flyktninger i arbeid.
- Samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen besøker Lillehammer i sin ferd gjennom landet for å bli kjent med landets vegstandard.
- Den årlige rullatorfestivalen med tombola, rebusløp, dans og musikk avholdes for sjette gang på Lillehammer helsehus.

JULI

- Flom etter ekstremt regnvær. Vannmengdene trenger inn på Lillehammer helsehus, veger blir ødelagt og det går jordras. Lillehammer er, ifølge meteorologisk institutt, det stedet i Norge som er hardest rammet.
- Lillehammer blir tildelt Det nasjonale kompetansesenteret for kultur og næring.
- Kommunebarometeret rangerer Lillehammer kommune som nr. 27 av de 428 kommunene her i landet. Målinga viser hvor vellykket kommunen er innenfor 13 ulike områder. Året før var Lillehammer på 57. plass.
- Ombygging av Vingrom skole starter.

AUGUST

- Sommerskole for barn på 5.-8. trinn.
- Interkommunal Frisklivssentral etableres. Skal gi hjelp til innbyggere som ønsker å bedre levevanene sine.
- Kommune-NM: Lillehammer kommune best i Hedmark og Oppland i kåringa som rangerer kommunene etter attraktivitet og lokal vekstkraft.
- Hjemmetjenesten tar i bruk et mobiltelefon-verktøy som effektiviserer de ansattes hverdag.

Foto: Esben Haakenstad

SEPTEMBER

- Skolene fortsetter med lekesjef-ordningen. Utvalgte lekesjefer på 6. og 7. trinn setter i gang aktiviteter for 1.-5. trinn i friminuttene.
- Stormøte i Ringebu om hvordan by og dal kan bidra til å styrke innlandet.
- VM i Mountain Bike & Trials arrangeres i Lillehammer.

OKTOBER

- Skateanlegg på Strandpromenaden klart for å tas i bruk. Offisiell åpning vår 2015.
- Oslo kommune trekker søknaden om et Oslo-OL i 2022, fordi det blir klart at det ikke vil bli gitt en statsgaranti.
- Kommunestyret vedtar at Lillehammer skal delta i første pulje av kommunereformen og gå i dialog med både Øyer, Gausdal, Ringsaker, Gjøvik, Ringeby, Sør-Fron og Nord-Fron.
- Oppstart ombygging av Lillehammer kino og Lillehammer kunstmuseum.
- Sertifiseringene som Miljøfyrtårn kommer på rad og rekke, og Lillehammer blir en Miljøfyrtårnkommune. Det avholdes også et åpent møte på Litteraturhuset med fokus på hvordan Lillehammer og innlandet best kan nå sine miljø- og klimamål.

NOVEMBER

- Lillehammer kommune inngår avtale om kjøp av Terrassen.
- Arbeidet med restaurering av Finna bru og bygging av bru over Åveita starter.
- 550 arbeidssøkere besøker møteplassen Jobbsjansen og flere får jobb som et direkte resultat av arrangementet (NAV).
- Tall fra Statistisk sentralbyrå viser solid befolkningsvekst, nær rekord i antall fødte.

DESEMBER

- Tjenesteområdet Sysselsetting holder julemarked i bakgården hos Marihøna. Trekkspillmusikk, god stemning og mye folk.
- Lillehammer kommune inngår avtale med Grønt Punkt Norge AS for å sikre gjenvinning av brukt emballasje.
- Tallene viser at tjenesteområdet Byggesak behandler 25 % flere byggesaker i 2014 enn i de to tidligere åra.

Planen er å lage grunn oase midt i Lillehammer sentrum, sier ordføreren Espen Granberg Johnson, som har forhandlet fram en pris på Terrassen på 5,5 millioner kroner. Foto: Torbjørn Olsen

Kjøper Terrassen: - Vi fikk en god pris

3 Sektorer

3.1 Sektor for by- og samfunnsutvikling

HOVEDMÅL FOR SEKTOREN

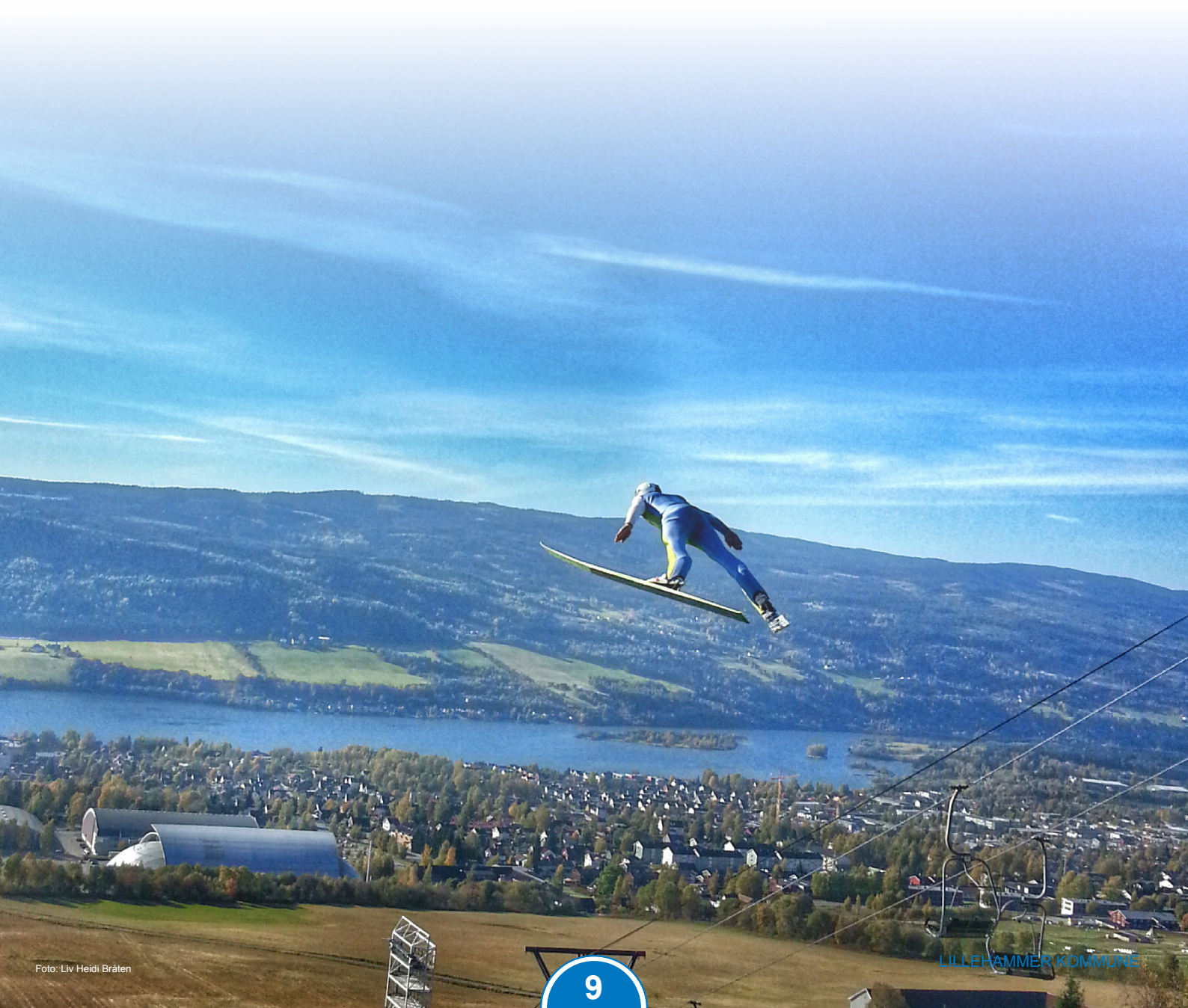
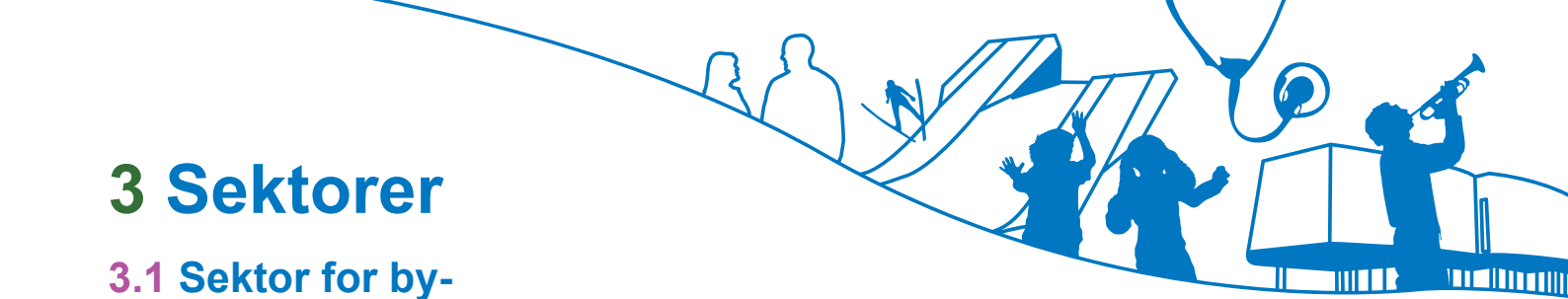
- Kommunens rolle som samfunnsutvikler og tilrettelegger oppleves som offensiv, tydelig og forutsigbar, og preges av åpenhet og fortløpende dialog med mangfoldet av samfunnsaktører.
- Kommunen driver god forvaltning av sine bygg og anlegg og av infrastrukturen.
- Kommunale kjerneoppgaver innen tekniske tjenester (drift, forvaltning, planlegging) er samordnet og bidrar til effektiv oppgaveløsning.

FOKUSOMRÅDER

- God kvalitet i alle deler av tjenesteproduksjonen
- Rett kompetanse
- Riktig ressursforvaltning (personal og økonomi)
- Samhandling og dialog

HOVEDUTFORDRINGER

- Drift og vedlikehold av den totale bygningsmassen, anlegg og infrastruktur
- Gjennomføre vedtatt omstilling av sektoren

STYRINGSKART

Mål 2014	Måles ved	Resultat 2014	Ambisjon 2014	Kommentarer
Tjenesteområdene innenfor sektoren holder seg innenfor vedtatt budsjettramme	Regnskapsresultat	Sektor 0,16 % avvik positivt	+ / - 1,5 %	Enkelte tjenesteområder har avvik utover ambisjon. Disse følges opp særskilt.
Attraktive og funksjonelle park-, idretts- og friluftsanlegg	Brukerundersøkelse	Ikke foretatt	Score >= 4 (6 er best)	Det er ikke utført brukerundersøkelse innenfor området. Videreføres ikke som måleparameter..
Brukstimer på Stampesletta og i kommunale idrettshaller	%-vis dekning i forhold til totalt tilgjengelige åpningstider	95 %	95 %	Resultat i henhold til ambisjon.
Svevestøv (PM10): Antall døgnoverskridelser	Eksisterende målere v/Kulturhuset Banken og Lhmr. barnehage	Kulturhuset Banken 19 Lhmr. barnehage 8	< 25 døgnoverskridelser på hvert målepunkt	Selv ved et av Lillehammers mest trafikkerte kryss ligger døgnoverskridelser innenfor ambisjon 2014.
Grøfting av kommunal veg (drenering av overvann)	Antall kilometer grøftet	4 km	15 km	Flom 2014 og bemanningssituasjonen førte til at arbeidet ble utsatt. Stort avvik i forhold til ambisjon 2014..
Reasfaltering av kommunal veg	Antall kilometer reasfaltering	3,5 km	6 km	Dårlige grunnforhold og manglende vedlikehold medfører større og mer kostnadskrævende tiltak for å bringe vegen i tilfredsstillende stand.
Sykkelby – andel reiser med sykkel (20 % reiser med sykkel i 2024)	%-vis økning i andel reiser med sykkel	5%	6,5 %	Måles hvert 4. år på lands-basis. Ingen egen måling for Lillehammer. Lokale registreringer blir utført med tellinger sør og nord for sentrum. Måleparametere for 2015 vil ta hensyn til dette.
Forvaltning av kommunal bygningskapital og infrastruktur	Utført vedlikehold i henhold til vedtatt budsjett, vedlikeholdsstrategi og -program	Etterslep økt på grunn av ressursmangel	Etterslep redusert med 10 %	Behov for vedlikehold har økt ytterligere da det ikke er avsatt tilstrekkelige ressurser til formålet.
Energiforbruk i kommunale bygg	Statistikk forbruk	-7,9 % i forhold til 2013	- 1 % i forhold til 2013	Ambisjon 2014 er innfridd. (Tallene er ikke temperaturkorrigert)
Rensekrav avløpsvann	Prøvetaking/analyse	Ingen avvik	Ingen avvik	I henhold til ambisjon 2014.
Drikkevannskvalitet	Prøvetaking/analyse	Ingen avvik	Ingen avvik	Ingen avvik iht. drikkevannsforskriften. Enkeltavvik etter analyse er lukket etter gjennomførte tiltak iht. forskrift. Lillehammer vannverk har dispensasjon fra Mattilsynet tilknyttet høye verdier av Mangan.
Sanering av ledningsnett	Antall meter sanert	950 m	1000m	Akseptabelt avvik i forhold til ambisjon 2014.
Energiforbruk VA tekniske anlegg	Statistikk forbruk	Ikke målt	- 1 % i forhold til 2013	Ikke målt, men er redusert som en konsekvens av lekkasjesøk og rehabilitering ledningsnett og oppgraderinger ved renseanlegget
Antall uavsluttede saker innenfor byggesaksbehandling	Prosjekt Ajour	142	0	Det er en nedgang på 229 saker fra 2013. Arbeidet har tatt noe lenger tid på grunn av kompleksitet i saker.
Bruk av Infoland	Statistikk fra Infoland	Ikke målt	Ant. nye brukere > 20 (arkitekter, utbyggere, entreprenører m.m.)	Opplysninger kanaliseres til Infoland, men ikke målt nye brukere.
Prosjektering av brukertilpassede kommunale boliger	Antall prosjekterte boliger	0	20	Avventer avklaring/tilskudd fra Husbanken

STATUS I SEKTOREN

Sektoren har gjennom 2014 vært preget av omstillingen til ny administrativ struktur. Sektoren omfatter totalt 7 tjenesteområder, i løpet av 2014 har man lyktes med å rekruttere tjenesteområdeledere til Vann og avløp og til Plan og miljø. Ved utgangen av 2014 er ledere for alle tjenesteområdene i sektor på plass.

Foto: Liv Heidi Bråten

Tjenesteområdene i sektor var i stor grad berørt som en følge av flommen i juli. Opprydding og istandsetting etter hendelsen har vært prioritert som igjen har medført at ordinære forvaltning-, drift- og vedlikeholdsoppgaver har måttet utsettes. For å håndtere de store utfordringer etter flommen er det opprettet et midlertidig prosjekt ("prosjekt vassdrag") for koordinering, oppfølging, planlegging og gjennomføring av tiltak. Målet med prosjektet er å avklare og ivareta kommunens helhetlige ansvar gjennom koordinering internt og eksternt mellom private og andre offentlige instanser. Den anstrengte økonomiske situasjonen har også preget sektoren gjennom flere runder med innsparingstiltak. Planlagte vedlikeholdsoppgaver innen bygg og anlegg er med bakgrunn i dette utsatt.

BYGGESAK

Det er behandlet flere store og ressurskrevende byggesaker som studentboligene på Stapesletta, SWIX-bygget, BOHUS og Rosenlundkvartalet. Totalt er det behandlet 550 byggesøknader, det er ingen vesentlige restanser på nye saker. Gjennom prosjekt «ajour» er det avsluttet 214 saker (omfatter eldre saker før 2008). Prosjekt «ajour» ble videreført i 2014, men vil bli innlemmet i ordinær drift i løpet av 2015.

BYGGSERVICE

Byggservice leverer i hovedsak renhold-, håndverk- og vaktmestertjenester tilknyttet kommunale bygg. Det ble i 2014 gjennomført en omfattende omstillingsprosess med bakgrunn i effektiviseringskravet vedtatt i budsjett 2014. Alle renholdsplaner ble revidert og justert og det ble gjennom dette arbeidet også lagt vekt på økt bruk av renholdsmaskiner. Vaktmestere ble organisert i team og den enkelte vaktmester fikk noe utvidet ansvarsområder og flere bygg.

Tjenesteområdet har i 2014 lagt stor vekt på å bedre dialogen mellom de ansatte på tema som arbeidsoppgaver, sykefravær, trivsel og samhandling gjennom regelmessige personalmøter, møter med tillitsvalgte og møter med verneombud.

EIENDOM

Eiendom har vært ansvarlig for flere store utbyggingsprosjekter som ombygging av Hammartun skole og Vingrom skole, utvidelse av Lillehammer kino og Lillehammer kunstmuseum i tillegg til oppstart av EPC-prosjektet (energi-effektivisering med garantert besparelse).

Vedlikehold av den kommunale bygningsmassen var i 2014 kr. 74,- pr m2. Anbefalt vedlikeholds nivå er kr. 170,- pr m2. (KS rapport «Vedlikehold i kommunesektoren»). Dette innebærer et betydelig etterslep tilknyttet vedlikehold av kommunal bygningsmasse.

Det har vært redusert bemanning i store deler av 2014. Dette har ført til en merbelastning for øvrige ansatte.

Det er gjennomført salg av kommunale eiendommer for 3,2 mill. kr. i 2014.

PARK OG IDRETT

Det har i 2014 vært stor aktivitet på kommunens park- idretts- og friluftsanlegg. Anlegg og områder er driftet på et minimumsnivå i 2014. Viktig og nødvendig vedlikehold har vært utsatt på grunn av kommunens totale økonomiske utfordring og på grunn av redusert bemanning innenfor TO. Park og idrett har vært ansvarlig for flere utbyggingsprosjekter som bygging av skateanlegg på Strandpromenaden, restaurering av Finna bru og bygging av gang-, sykkel- og skibru over Åveita. Opprydding og istandsetting etter flom ga merarbeid i sommer- og høstsesongen.

I tillegg til ordinær aktivitet har det også i 2014 vært gjennomført mange store arrangement i de kommunale idrettsanlegg på Stapesletta, som Birkebeinerarrangementene, Veidekkelekene, Baldus-cup, landskamper i Ishockey, B-VM i curling for rullestolbrukere, mm.

PLAN OG MILJØ

Tjenesteområdet har arbeidet med videreføring av tidligere påbegynte planoppgaver og utredningsprosjekter i tillegg til nye, slik som Kommuneplanens samfunnsdel, Miljøplan med hovedfokus på klima og energi, Prosjekt byutvikling 2044 (ATP), Byregionprogrammet (del av det nasjonale utviklingsprogrammet), Byutvikling Nord, Alternative traseer ny 4-felt E6, Intercity dobbeltspor.

Det er gjennomført reguleringsplanarbeid tilknyttet flere mindre boligprosjekter, større boligprosjekter som Mesnasenteret og Bellevue, hytteområder på Nordseter, samt gang- og sykkelveger.

På grunn av redusert bemanning har det vært store utfordringer knyttet til gjennomføring av flere planoppgaver. Dette har medført stort press på organisasjonen og resultert i lengre saksbehandlingstid enn forutsatt. Det foretas en streng prioritering av hvilke planoppgaver som skal utføres som igjen har ført til at igangsetting av flere oppgaver er skjøvet til 2015.

VANN, AVLØP OG RENOVASJON

Arbeidet med hovedplan for vann og avløp har vært en prioritert oppgave og denne ble vedtatt av kommunestyret 25. september 2014. For å gjennomføre prioriterte tiltak i hovedplanen vil det være helt av gjørende at bemanning og kompetanse innen området styrkes. Det har vært jobbet med rekruttering i 2014.

Forprosjekt vannbehandlingsanlegg (fjerning av mangan) er igangsatt og utbedring av setnings-skader på Lillehammer Renseanlegg er fullført. Spyling av vannledningsnett og systematisk lekkasjesøk er videreført i 2014.

Renseanlegget har behandlet ca. 6 millioner m3 avløpsvann uten avvik fra utslippstillatelsen, og det er levert ca. 4,1 millioner m3 drikkevann med meget god kvalitet.

VEG OG TRAFIKK

Arbeidet med opprydding, istandsetting og sikring etter flommen i juni har krevd betydelige ressurser både økonomisk og mannskapsmessig. Dette i kombinasjon med manglende ressurser i utgangspunktet har gitt store utfordringer tilknyttet forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale veganlegg. Planlagte drifts og vedlikeholdsoppgaver som feiing, kantklipping, og grøfting ble forsinket og er kun utført i redusert omfang.

Ordinære driftsoppgaver tilknyttet veg og trafikkanlegg er driftet på et absolutt minimumsnivå i 2014. Utbyggingsprosjekter er gjennomført i henhold til med investeringsbudsjett. Sykkelbyprosjektet er videreført fra og med 2014, med store og små tiltak, i henhold til målsetningen om et sammenhengende trygt og effektivt sykkelvegnett.

VIKTIGE HENDELSER OG PROSJEKTER INNEN SEKTOREN

- Flom juli 2014, store skader og meget ressurskrevende i forhold til opprydding, istandsetting og planarbeid. Berørte i stor grad alle tjenesteområder innenfor sektoren
- Prosjekt vassdrag med prosjektleder i 100% stilling etablert for koordinering og oppfølging av utfordringer knyttet til flom 2014.
- Ombygging Vingrom skole (juli 2014-august 2015)
- Ombygging Hammartun skole (august-oktober 2014)
- Oppstart EPC-prosjekt (energieffektivisering med garantert besparelse)
- Oppstart utvidelse av Lillehammer kino og Lillehammer kunstmuseum
- Skateanlegg Strandpromenaden fullføres og var klart for å tas i bruk i oktober 2014. (Offisiell åpning våren 2015.)
- Restaurering Finna bru påbegynt.
- Bygging av gang-, sykkel- og skibru over Åveita påbegynt, som del av oppgradering av Tverrløypa.
- Ny 7-er kunstgressbane på Røyslimoen ferdigstilt
- Etablert automatisk vanningsanlegg i sentrale parkanlegg.

- Hovedplan Vann og avløp vedtatt av kommunestyret 25.09.14
- Spyling av 34 km vannledningsnett
- Systematisk lekkasjesøk av vannledningsnettet, avdekket 7 brudd som er utbedret. Vannforbruk er redusert fra 4,9 millioner m3 til 4,1 millioner m3.
- Nytt høydebasseng i Owrenvegen.
- Lillehammer vannverk. Skisseprosjekt vannbehandlingsanlegg (fjerning av mangan) er fullført – forprosjekt igangsatt.
- Veilys etablert Vangen
- Ombygging/trafikkisikring kryss Fagabergvegen-Sigrid Undsetsveg.
- Randgårdsjordet, etablert fortau langs Håkon Håkonsons veg.
- Reasfaltering kommunal veg (ca 3.5km)
- Sjøsetervegen stabilisering/økt bæreevne, grøfting. (2,5km/2,2mill) Fullført ??
- Ny kommunal veg etablert fra Storhovearmen til Fakkellgården(ca 700m)
- Anskaffelse ny feiebil
- Parkering, kortautomatene oppgradert mot EMS-standard.
- Ny sykkelveg med fortau Søndregate-Hamarvegen.
- Sykkelparkering Banken og Stortorget og sykkel teller i Storgata sør
- Etablert interkommunal GIS-stilling (Lillehammer, Øyer og Gausdal) med mål om å styrke samarbeidet og legge til rette for utvikling samt funksjonelle, nettbaserte karttjenester for innbyggere og utbyggere.
- Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2027 ble vedtatt av kommunestyret 20.02.14.
- Planprogram for kommunedelplan for miljø med klima og energi som hovedtema vedtatt i kommunestyret 22.05.2014. Arbeidet med planen har pågått hele 2014.
- Prosjektet Byutvikling 2044 (ATP), samarbeidsprosjekt mellom Lillehammer kommune, Statens Vegvesen, Oppland Fylkeskommune og Lillehammer næringsforum om langsiktig areal- og transportutvikling i Lillehammer.
- Byregionprogrammet (BYR) hvor målet er å skape en utviklingsorientert region som er beredt til å møte fremtidens utfordringer. Med rapporten «Gode i hop- samspill og samarbeid mellom Lillehammer og omland», er første fase avsluttet.
- Byutvikling Nord (TransNord), første fase er avsluttet med en mulighetsstudie som angir prinsipper og rammer for videre utvikling, både boliger og næring, av bydel nord.
- Planprogram ny 4-felt E6 i Lillehammer vedtatt av kommunestyret 30.10.14.
- Byggservice, gjennomført omstillingsprosjekt tilknyttet effektiviseringskrav. Fokus på definerte hovedoppgaver, opprettholde god kvalitet på tjenesteproduksjon.

3.2 Sektor for helse og omsorg - egen sektor fra 1.12.2014

HOVEDMÅL FOR SEKTOREN

- Innbyggerne opplever et tilgjengelig og høyt kvalifisert, offentlig hjelpeapparat enten behovet er forebygging, bistand til mestring eller behandling.
- Det skal ikke være ventetid på heldøgns pleie og omsorg eller helsetjenester når kriteriene for slike tjenester er oppfylt.
- Innenfor de ulike tjenestene er det fokus på å innrette dem på en annen måte for å møte framtidens utfordringer.

FOKUSOMRÅDER

- Kompetanseheving
- Kapasitet
- Kultur for nytenkning og omstilling
- Nettverksorientering
- Mestring og brukermedvirkning

HOVEDUTFORDRINGER

- Kapasitet på institusjonsplasser, spesielt korttidsplasser
- Kompetent personale gjennom kompetanseplaner og rekruttering
- Innhold og kapasitet i demensomsorgen med fokus på mestring
- Høyt sykefravær

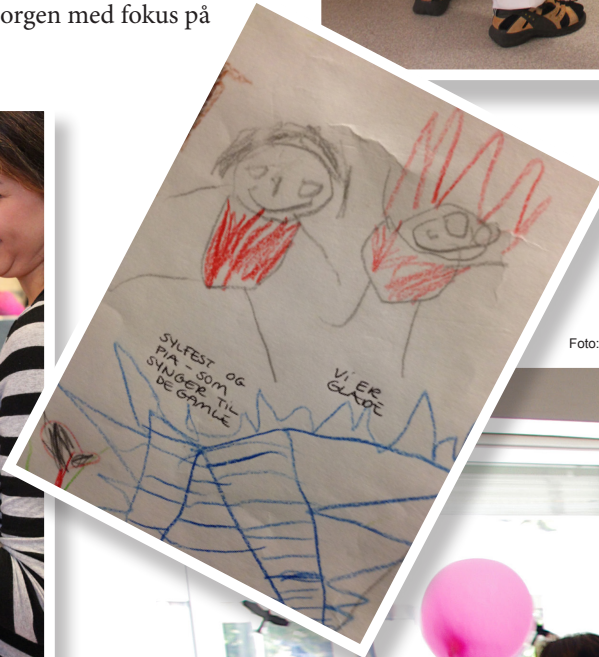

Foto: Generasjonssang/Aktiv omsorg

STYRINGSKART

Mål	Måles ved	Resultat 2014	Ambisjon	Kommentarer
Tilgjengelighet til fast plass i institusjons-baserte tilbud	Antall på venteliste	Pr 31.12.14 var det 3 pasienter på venteliste	Tilnærmet lik null	Alle tre har opphold i andre kommuner.
Tilgjengelighet på korttidsplasser i institusjon	Innrapportering av antall og typer plasser til SSB	Ved utgangen av året var det avsatt 29 plasser til korttidsopphold, noe som gir en økning på mer enn 4 plasser.	Økning med fire plasser	Herav 6,5 plasser ved Øyer /Skogli og 6,8 plasser gjenkjøp av ubrukte ø hjelp/ intermedieær plasser.
Redusert antall pasienter i spesialisthelsetjenesten som venter på kommunalt tilbud	Sentral statistikk	Nivået på utskrivningsklare pasientdøgn i 2014 er tilnærmet likt 2013, omtrent 1200 døgn.	Max. 125 døgn	Den største veksten var fra 3.tertial 2013 til 1. tertial 2014.
Uønsket deltid er fjernet	Gjennomføring av prosjekt «Fjerning av uønsket deltid»	Prosjektet ble utsatt til 01.01.15. (Sak 46/14)	Uønsket deltid fjernes i tråd med premissene i kommunestyrets vedtak av 29.08.13, sak 54/13	Prosjektet ble restartet som forutsatt 01.01.15.
Økt sykepleierfaglig kompetanse ved LHH og hjemmetjenesten	Andel i GAT	43,8 % andel hjemmetjenesten 23,5 % andel LHH	50 % andel hjemmetjenesten 30 % andel LHH	Andelen inkluderer både sykepleiere og vernepleiere.
Øke nærvær ansatte	Sykefraværsregistrering	< 93 % - målet er ikke oppnådd men 4 av 6 enheter i sektoren har høyere nærværnivå enn målsettingen	93 %	LHH (87,3 %) og hjemmetjenesten (89,7 %) har hatt en betydelig nedgang i fraværet i forhold til 2013.
Kompetanseutvikling med sikte på å starte hverdagsrehabilitering	Antall deltakere i opplæringstiltak	Opplæringstiltak planlagt men ikke gjennomført.	Langsiktig utvikling av nye arbeidsformer og endret bruk av fagressursene	Første opplæringstiltak gjennomføres 1. kvartal 2015.
LHH legger til rette for aktiviteter i det daglige livet på avdelingene med fokus på mestring	Antall aktiviteter før og etter tilrettelegging	Det er gjennomført en rekke aktiviteter i regi av Aktiv omsorg og frivillige med fokus på mestring.	Økt tilrettelegging for stimulerings- og mestrings aktiviteter i institusjon	Bingo, Kortspill, sjakkspill, lett trening til musikk, ved klubb, trimgruppe, generasjonsang mm.
Utarbeidet innovasjonsstrategi med vekt på tjenesteinnovasjon	Forankret og implementert strategi	Arbeidet er utsatt i påvente av en overordnet innovasjonsstrategi for Lillehammer kommune	Utarbeide en strategi som synliggjør sektorens satsninger og strategiske partnere	Overordnet strategi skal være godkjent 31.03.15. (Sak 90/14)
Teknologistøttet kapasitetsøkning – velferdsteknologiprojekt	Gjennomføring av prosjektene i henhold til godkjente fremdriftsplaner	Strukturen og fremdriften i prosjektet ble av ulike grunner endret i 2014. Det er igangsatt, og delvis gjennomført uttesting av teknologi på tre områder.	Økt bruk av velferdsteknologi gjennom delprosjektene 1. Bedre og mer effektive nattjenester 2. Mestring for hjemmeboende demente 3. Smarthusteknologi i nytt bofellesskap 4. E-medisin	Piloteringen omfatter enheter og pasienter/ brukere både i Hjemmetjenesten og Lillehammer helsehus.
Etablert lokalmedisinsk senter som følge av samhandlingsreformen	Nye funksjoner/ oppgaver	Ingen nye funksjoner eller tilbud er etablert i 2014	Utvikle Lillehammer helsehus til et moderne interkommunalt medisinsk senter.	KAD plasser vedtatt flyttet til nytt legevaktbygg (Sak 71/14)
Så mange som mulig skal hjelpes til å etablere seg i egen, eid bolig	Antall utbetalte startlån til kommunale leietakere som kjøper egen bolig	31 husstander	25 husstander som i 2011 bodde i kommunal bolig, er etablert i egen, eid bolig ved utgangen av 2014	
Videreutviklet tilbud innenfor psykisk helse og rus med spesiell vekt på dagaktivitet og sysselsetting	Saksfremlegg for kommunestyret 1.halvår 2014	Samordne offentlig og private/ideelle aktivitetstilbud	“Ung vilje” Noen tilbud er etablert og noen er under arbeid.	Prosjektgruppa la fram forslag til innstilling ved årsskiftet. Innstillingen beskriver konkrete behov for etablering av tilbud samt bredden i tilbudene bredden i tilbudene. Tiltakene som er foreslått ivaretar behovet for etablering av kommunale arbeidstreningsplasser og tilbudene er i hovedsak etablert. Når det gjelder etablering av et bredt dagaktivitetstilbud for målgruppa knyttet til rus gjenstår det fortsatt noe arbeid for å sikre bredden i tilbudet. Dette forventes avsluttet i løpet av april/mai -15, og prosjekt « Ung Vilje» kan da avsluttes.

STATUS I SEKTOREN

Sektor Helse og omsorg arbeider systematisk og målrettet med å opptre som en tilgjengelig og høyt kvalifisert tjenesteleverandør, enten behovet er forbygging, bistand til mestring eller behandling.

Sektoren har hatt et særskilt stort fokus på kapasitetsutnyttelse - og organisasjonsutvikling i 2014. Dette har resultert i at antall på venteliste til fast plass i institusjonsbaserte tilbud er redusert med over 60 % i forhold til status ved utgangen av foregående år. Det presiseres at ventelistestatus varierer gjennom året. Det er igangsatt endringsprosesser både i Hjemmetjenesten og Lillehammer helsehus.

For å opprettholde dagens nivå på tjenester er det nødvendig å ta i bruk ny teknologi og andre måter å jobbe på. Sektoren har i 2014 bevisst arbeidet med å stimulere til nyteknisk og omstilling. Arbeidet har blant annet omfattet pilotering av velferdsteknologi, sang som terapi i demensomsorgen, etablering av innsatsteam og fokus på hverdagsrehabilitering som arbeidsmetode.

Sektor Helse og omsorg har gjennomført kompetanseheving i tråd med gjeldende kompetanseplan innenfor krevende og prioriterte områder som demensomsorg og kreftomsorg.

Kommunestyret behandlet i sitt møte 26.06.14 en helhetlig statusrapport for sektoren som beskriver utviklingstrekk, utfordringer og veien videre. Vedtaket medførte også at det ble utarbeidet en faseinndelt handlingsplan som beskriver fremdrift og gjennomføring av en rekke forbedringstiltak.

Kapasiteten på institusjonsplasser er presset. Sektor Helse og Omsorg har brukt store beløp i 2014 på utskrivningsklare pasienter fra sykehuset og kjøp av plasser fra Øyer kommune og Skogli Rehabiliteringssenter. Med etablering av tverrfaglig innsatsteam, hverdagsrehabilitering som arbeidsmetode og en bedre utnyttelse (kortere liggetid/raskere omløp) av institusjonsplassene i kommunen forventer sektoren en vesentlig nedgang i utgifter til kjøp av korttidsplasser i 2015.

Antall hjemmeboende eldre med demens øker. Det er et klart mål at disse skal kunne klare seg lengst mulig hjemme. For å understøtte denne målsettingen er det etablert et eget prosjekt i tett samarbeid med frivillig sektor for å stimulere mestringsnivået til personer med demens. I tillegg forventes prosjektet «Velferdsteknologi» å gi positive resultater for denne brukergruppen. Hjemmetjenesten vil i sitt arbeid med funksjonsinndeling prioritere å etablere velfungerende arbeidslag for personer med demens.

Sykefraværet er fortsatt for høyt men de to store tjenesteleverandørene i sektoren har hatt en meget positiv fraværutvikling. Tjenesteområdene har arbeidet systematisk og godt med nærvarselsarbeid, oppfølging av sykefravær og arbeidsmiljøet.

Det har vært stor utskifting av ledere i 2014, og i en krevende omstillingsperiode har manglende kontinuitet i ledelsen vært en ekstra utfordring for sektoren.

Selv om sektoren har kommet et godt stykke på vei i arbeidet med gode løsninger for definerte hovedutfordringer vil utfordringene i stor grad også prege arbeidet og prioriteringene i kommende år.

FAGAVDELINGEN

Fagavdelingens fokus har vært rettet mot å etablere tjenester og være en støttefunksjon ut mot sektorens tjenesteområder. Enheten har hatt overordnet ansvar for prosjektene som er beskrevet under siste punkt.

I forbindelse med tydeliggjøringen av sektorens utfordringer våren 2014 hadde enheten en sentral rolle ved utviklingen av «Statusrapport sektor helse og velferd». Sektorens økonomiske situasjon har også preget fagenheten. Nedbemanning er gjennomført og oppgavene er refordelt.

På slutten av perioden ble sektor helse og velferd delt i to sektorer. Fagenheten skal for fremtiden betjene begge sektorene med de strukturelle og faglige utfordringer dette gir.

TILDELINGSENHETEN

Det har i et felles arbeid mellom Tildelingsenheten og tjenesteområder i Helse omsorg og Velferd vært gjennomført prosjekt: «Gjennomgang av rutiner og organisering for å sikre en effektiv forvaltning innenfor kommunens helse og velferdtjenester». Denne gjennomgangen er oppsummert i 3 fokusområder for videre arbeid: felles mål bilde, organisering og bedre økonomistyring. Dette arbeidet er videreført over i 2015.

Tildelingsenheten har hatt store kapasitetsproblemer på grunn av ledighet i stillinger.

LILLEHAMMER HELSEHUS

2014 har vært et økonomisk og faglig krevende år for Lillehammer helsehus med langvarige konsekvenser av flommen, økning i antall korttidsplasser og oppbygging av nytt tilbud til særskilt ressurskrevende brukere (forsterket skjermet enhet).

Flommen medførte at en hel seksjon har vært stengt i mange måneder, med midlertidig plassering av berørte pasienter i andre avdelinger. Sterkenheten har blitt bygd opp til å bli et høyt kvalifisert tilbud med et faglig godt renommé for spesielt krevende og utagerende pasienter med demenssykdom. Natttjenesten ved enheten ble styrket gjennom året som følge av en grundig risikovurdering.

Lillehammer helsehus har vært en viktig bidragsyter i uttesting av velferdsteknologi og bruk av sang/musikk som miljøbehandling til pasienter med demens.

Andelen høyskoleutdannede er fortsatt lav (23,5 %) og representerer en utfordringen i den daglige driften av pasientavdelingene. Korrigert for det regionale tilbudet (intermediær/ø hjelp) som har høy sykepleiedekning er andelen helt nede i 18 %.

Lillehammer helsehus har i 2014 arbeidet systematisk med intern og ekstern omdømmebygging. Det er lagt vekt på positiv medieomtale, god dialog og samarbeid med tillitsvalgt og vernetjenesten.

Som en konsekvens av fjorårets varsel til arbeidstilsynet om kritikkverdige forhold har det gjennom året blitt gjennomført mange ulike tiltak for å bedre arbeidsmiljøet ved Lillehammer helsehus. Forbedringsarbeidet har resultert i en nedgang i sykefraværet på nærmere 3,5 %.

HJEMMETJENESTEN

2014 har vært et økonomisk krevende år for Hjemmetjenesten med behov for flere korreksjoner gjennom året.

Med bakgrunn i utfordringene hjemmetjenesten står ovenfor i form av større og kompliserte oppgaver som følge av samhandlingsreform og nye pasientgrupper har hjemmetjenesten i 2014 utarbeidet og forankret en handlingsplan for videre utvikling av tjenesten.

De viktigste satsningsområdene frem til og med 2016 vil være

- Etablering av funksjonsinndelte arbeidslag (i første omgang prioriteres velfungerende arbeidslag for personer med demens)
- Etablering av dagsentertilbud i BSS for pasienter uten demenssykdom
- Utvidet dagsentertilbud for personer med demens
- Innføring av hverdagsrehabilitering
- Reorganisering av praktisk bistand tilpasset arbeidslag og hverdagsrehabilitering

Hjemmetjenesten har gjennomført alle tiltak beskrevet i vedtatt faseinndelt handlingsplan 2014 for sektor Helse og Omsorg.

Sykefraværnivået er en utfordring for sektor Helse og omsorg. Hjemmetjenesten har hatt en positiv utvikling med en nedgang i sykefraværet på 3,7 %.

Hjemmetjenesten har bidratt aktivt i arbeidet med innføring av velferdsteknologi, gjennom pilotering både i bo- og servicesenterne og utelagene.

Foto: Esben Haakenstad

REHABILITERING

Fysioterapitjenestene og ergoterapitjenestene har i 2014 satt ytterligere fokus på å styre eksisterende tjenestetilbud til de med størst behov og dit har tjenestene best effekt. Det innebærer økt fokus på tidlig innsats og forebyggende arbeid. Fysioterapi- og ergoterapeutene har i 2014 tilegnet seg kompetanse på "Hverdagsrehabilitering" og verktøy knyttet til det (COPM, SPPB og MI). Medisinske rehabiliteringspasienter med behov for tverrfaglig innsats og koordinerte tjenester har også vært prioritert.

Etter en omfattende prosess vedtok kommunestyret at oppgaver og ressurser til fysioterapi- og ergoterapitjenester til barn og unge skal overføres til sektor Oppvekst.

Fysioterapi- og ergoterapeutene som jobber med barn og unge

har prioritert deltagelse i "Tidlig innsats i barnehagene", "God skolestart" og "Tverrfaglig team i skolen". Habiliteringsbarn har også vært prioritert.

Lillehammer kommune har 19,2 kommunale avtalehjemlene i fysioterapi er i 2014 som i større grad enn tidligere er innlemmet i en helhetlig kommunal fysioterapitjeneste.

LEGETJENESTER

Lillehammer kommune har 28 fastleger, god kapasitet av fastleger og befolkningen har en reell valgmulighet ved valg av fastlege. Flere av fastlegene bidrar også inn i deler av institusjonstilbudet, helsestasjon mm. Målsettinger om god fastlegedekning er innfridd. Kapasitet ved nåværende legevakt er begrenset pga. kun to tilgjengelige kontorer, og befolkningen vil oppleve noe ventetid i høytider som jul og påske. Arbeidet med ny legevakt tilsluttet Lillehammer sykehus går som planlagt. Legevakt kostnadskalkyle ble presentert formannskapet i feb.15, og nytt bygg forventes ferdigstilt i september 2016.

Innenfor miljørettet helsevern, smittevern og folkehelse vurderes i hvilken grad faktorer i miljøet som støy, luftkvalitet, radonstråling, trafikkmiljø, smittsom sykdom mm. påvirker folkehelsen i Lillehammer. Det samhandles over sektorgrenser, og saker løses helhetlig av kommunen med tanke på innbyggernes helse. I 2014 har Lillehammer hatt 5-6 større smittesaker, og det var nødvendig å stenge en av byens barnehager en kort periode.

SAMHANDLINGSREFORM

Ordningen med kommunal medfinansiering opphører ved utgangen av 2014. På grunn av for liten kapasitet på korttidsplasser har sektoren i 2014 brukt 11,4 Mill kr på utskrivningsklare pasienter og eksternt kjøp av plasser (Øyer kommune/Skogli Rehabiliteringssenter). I tillegg har Lillehammer kommune brukt ledig kapasitet på intermediaer/ øyeblikkelig hjelp plasser ved Lillehammer helsehus. Antall utskrivningsklare pasienter som er fakturert kommunen i 2014 er på samme nivå som i 2013, 1200 døgn. Antall fakturerte døgn var spesielt høy i første tertial 2014. Siste halvår 2014 utgjorde kun 25 % av totalt antall betalte døgn.

VIKTIGE PROSJEKTER INNEN SEKTOREN

Sektor helse og omsorg har valgt å prioritere fire strategisk viktige prosjekter i 2014. Prosjektene som er beskrevet nedenfor er kritiske suksessfaktorer for sektorens evne til å håndtere fremtidige faglige, organisatoriske og økonomiske utfordringer.

PROSJEKT «FJERNING AV UØNSKET DELTID»

Kommunestyret vedtok 29. august 2013 å iverksette tiltakene som arbeidsgruppen fra trepartssamarbeidet hadde fremmet i sin rapport «Fjerning av uønsket deltid». Rapporten anbefalte tiltak som skulle gjøre det mulig å opprette store stillinger til ansatte innen helse og omsorg og bedre fagdekningen på helg. Prosjekt «Fjerning av uønsket deltid» ble startet oktober 2013

og midlertidig stanset i april 2014. Prosjektets styringsgruppe vedtok i 2014 opprettelsen av et ressursenter for Lillehammer helsehus og Hjemmetjenesten. Ressurssenteret skulle omfatte et rekrutteringskontor, en vikarpool og en turnusavdeling. Prosjektet ble som planlagt restartet fra 01.01.15.

PROSJEKT VELFERDSTEKNOLOGI

Fremdriften ble noe endret i 2014 fordi prosjektet valgt å følge helsedirektoratets anbefalinger med hensyn til innkjøp og implementering av teknologi. Prosjektet har på denne måten fått en bedre forutsetning til å gjennomføre testing av ulike typer velferdsteknologi. En grundig kartlegging og utarbeidelse av behovsanalyse, viste tre områder hvor behovet for støtte av teknologi er størst i Lillehammer kommune.

1. **Medisinering**
Pilottesting av multidosedispensere
2. **Sikkerhet**
Pilottesting av system med en avansert form for trygg hetsalarm som kan bygges på med ulike typer sensorer, låsmekanismer og posisjoneringmuligheter for både ansatte og pasienter
3. **Trygghet og mestring**
Pilottesting av løsning med trygghetsalarm tilknyttet sensorer tilpasset den enkeltes behov

Gjennomføring av pilotene er et samarbeid med Lillehammer og Øyer kommuner og Eidsiva vekst as. Underveis i pilotene benytter prosjektgruppen erfaringer og analysearbeidet som grunnlag for å utarbeide en kravspesifikasjon som kan benyttes ved senere innkjøp av velferdsteknologi.

MILJØBEHANDLINGSPROSJEKT

Miljøbehandlingsprosjektet arbeider for å ha ambulerende dagaktivitetstilbud for 20 hjemmeboende personer med demens/personer som befinner seg innenfor risikotrekant fall, ensomhet og/eller kognitiv svikt. Prosjektet er kommet godt i gang med frivillige/ledsagere (bla aktivitetsplikt via NAV). Lillehammer er pekt ut som samarbeidskommune av Nasjonalt kompetansesenter for Kultur, helse og omsorg.

Lillehammer kommune har solid kompetanse i bruk av musikk som miljøbehandling, med særlig satsning på avdeling A ved LHH. Avdelingen kan vise tendens til redusert sykefravær, og redusert bruk av psykofarmaka i forbindelse med prosjektet. Avdelingen har mål om å være en læringsarena/kompetansetilbyder for andre avdelinger/tjenester i kommunen ved å utvikle pedagogiske metoder i å spre kompetansen videre. Prosjektet ønsker også ut fra dette å tilby en interkommunal læringsarena. Prosjektet samarbeider tett med fagveileder og lege A. Myskja.

Generasjonssangkonseptet som er etablert og utviklet i Lillehammer i samarbeid mellom eldreinstitusjoner og barnehager inngår som en casestudie i et større forskningsprosjekt som omhandler frivillig/privat/offentlig samarbeid innen helse og omsorg. Det inngår som en del av et større prosjekt som Høgskolen i Lillehammer har sammen med Høgskolen i Gjøvik og Sintef Raufoss Manufacturing.

PROSJEKT HVERDAGSREHABILITERING

Målsettingen for prosjekt hverdagsrehabilitering er å utvikle en modell for tildeling av hjemmetjenester hvor brukere i større

grad kan bli i stand til å mestre egen tilværelse og kunne forbli mest mulig uavhengig, selvhjulpne og aktivt deltagende i eget liv så lenge som mulig.

Prosjektet skal bidra til å forbedre brukernes livskvalitet, samtidig med at man utsetter tidspunkt hvor en får behov for offentlig hjelp og støtte. Det er forventet at hverdagsrehabilitering som metode er implementert i hele organisasjonen i løpet av 2016.

Prosjektet skal bygge opp metodikk ut fra en forståelse av at de viktigste ressursene og faktorene i et oppfølgings eller behandlingsforløp alltid ligger i hvert enkelt individ og dets nettverk. Individuell kartlegging og bistand til å sette egne mål skal være bærende elementer. Arbeidsformen skal utfordre rådende forståelse og praksis ved konsekvent å sidestille brukerkompetansen med fagkompetansen når individuelle mål settes.

Prosjekt Hverdagsrehabilitering har prioritert prinsipielle avklaringer, detaljplanlegging av aktiviteter, valg pilotområder og utvalgsriterier samt kompetansebygging i 2014.

REGIONALT SAMARBEID

Samarbeidet i helseregion Sør- Gudbrandsdal koordineres av en interkommunal Samhandlings- og utviklingsenhet. Samarbeidet skal ivaretas gjennom bruk av tre ulike funksjoner;

Vertskommuneansvarlig

Lillehammer kommune for Samhandlings- og utviklingsenheten og Gausdal kommune for interkommunal frisklivssentral

Fagutviklingsansvarlig

Ringebu kommune er tildelt rollen som fagutviklingsansvarlig for rehabilitering og Gausdal kommune for demens

Prosjektansvarlig

Øyer kommune er utpekt som prosjektansvarlig for velferdsteknologi

Styret for Helseregion Sør-Gudbrandsdal har i tillegg så langt pekt ut følgende områder som skal vurderes fordelt etter modellen med vertskommune, fagutviklingsansvar eller prosjektansvar; psykisk helse og rus, folkehelse, felles plass-administrasjon, kompetanseutvikling, medisinsk fagteam, lindrende behandling, fall og ernæring.

ETABLERING AV INNSATSTEAM

Kommunestyret vedtok etablering av innsatsteam bestående av en fysioterapeut, en ergoterapeut, en sykepleier og en med forvaltningskompetanse. Innsatsteamet er organisatorisk lagt til Tildelingsenheten og ble etablert ultimo 2014.

Målsetting for arbeidet er å øke gjennomstrømming av pasienter i dagens tjenester. Dette vil innebære en tydeligere prioritering av pasienter direkte fra spesialisthelsetjenesten tilbake til eget hjem, og en kortere liggetid på korttid/intermediær ved Lillehammer Helsehus. Innsatsteamet vil bruke samme metodikk som er tenkt brukt ved framtidig etablering i prosjekt hverdagsrehabilitering.

Endret tilnærming til brukere og en tettere oppfølging ved overgangene mellom tilbudene, forventes å gi rask effekt.

3.3 Sektor for velferd - egen sektor fra 1.12.2014

HOVEDMÅL FOR SEKTOREN

- Innbyggerne opplever et tilgjengelig og høyt kvalifisert, offentlig hjelpeapparat enten behovet er forebygging, bistand til mestring eller behandling.
- Innenfor de ulike tjenestene er det fokus på mer fleksibilitet for bedre å kunne møte framtidens utfordringer.

FOKUSOMRÅDER

- Kompetanseheving
- Kapasitet
- Kultur for nytenkning og omstilling
- Nettverksorientering
- Mestring og brukermedvirkning

STYRINGSKART

Mål	Måles ved	Resultat 2014	Ambisjon	Kommentarer
Gjennomsnittlig stønadslengde for mottakere av økonomisk sosialhjelp (18-24 år)	KOSTRA	4,4 måneder (4,9 måneder i 2013)	5 måneder	Den gjennomsnittlige stønadslengden for unge sosialhjelpsmottakere er redusert med 0,5 måneder fra 2013 til 2014.
Andel personer (18-24 år) som er langtidsmottakere av økonomisk sosialhjelp				Dataserien for indikatoren er ikke tilgjengelig for tidspunkt for rapportering. Ekstern leverandør av data
Andel mottakere (18-24 år) av økonomisk sosialhjelp med individuell plan				Dataserien for indikatoren er ikke tilgjengelig for tidspunkt for rapportering. Ekstern leverandør av data
Kartlegge og samordne tilbudet til ungdom som mottar sosiale ytelser	Gjennomføring av arbeidet i henhold til godkjent prosjektplan	Tiltak igangsatt	Igang satt prosjekt skal bidra til økt innsikt om ungdommenes situasjon og muligheter	I løpet av 2014 er det etablert nye kurs for ungdom. Bl.a. har NAV bidratt til etablering av Entreprenørfabrikken i regi av Jobben.
Videreutviklet ambulant miljøarbeidstjeneste	Antall som mottar tjenesten	Etablert i 2014 som egen tjeneste	Mer fleksibel tjeneste	Det er etablert en ambulerende miljøarbeider tjeneste for å imøtekomme tjenestebehovet til personer som i større grad kan mestre egen hverdagen ved veiledning og tilrettelegging der de bor.
Øke nærvær ansatte	Sykefraværsregistrering	91,49 %	93 %	Gjennomsnittlig nærvær for sektor velferd har økt fra 89,81 % i 2013 til 91,49 % i 2014.
Utarbeidet innovasjonsstrategi med vekt på tjenesteinnovasjon	Forankret og implementert strategi	Arbeidet er utsatt i påvente av en overordnet innovasjonsstrategi for Lillehammer kommune.	Utarbeide en strategi som synliggjør sektorens satsninger og strategiske partnere	Overordnet strategi skal være godkjent 31.03.15 (Sak 90/14).
Videreutviklet tilbud innenfor psykisk helse og rus med spesiell vekt på dagaktivitet og sysselsetting	Saksfremlegg for kommunestyret 1.halvår 2014	“Ung vilje” Noen tilbud er etablert og noen er under arbeid.	Samordne offentlig og private/ideelle aktivitetstilbud	Prosjekt «Ung vilje er inne i slutfasen. Arbeidet har gitt god oversikt over både brukere, behov og eksisterende tilbud til målgruppen. Nye tilbud og tiltaksplasser er etablert og det helhetlige perspektivet vil være viktig i det videre arbeidet. Prosjektet vil avsluttes i løpet av våren 2015 og videreutvikling av tilbudene og organisering av arbeidet tilbakeføres til linja.
Behandlingsplasser innen psykisk helse	Resultatene av utredningen inkluderer i strategi- og økonomiplan 2015-2018.	Akutt tilbud med utvidet åpningstider og uten ventetid. Etablert på Villa Utsikten. Helsestilbud til grupper innen depresjons- og angstmestring	Konsekvensutredning i forbindelse med samhandlingsreformen og omlegging i spesialisthelsetjenesten sluttføres	Kommunen er kjent med at det på et tidspunkt vil være behov for institusjonslignende tilbud i kommunen for personer med alvorlige rus og psykiske lidelser. Sentrale tall understøtter dette. Behovet vil begrense seg til noen få nye tilfeller hvert år. Lillehammer kommune har foreløpig ikke har bygd opp dette tilbudet.

STATUS I SEKTOREN

Året 2014 har vært preget av omstilling og nytenkning for å tilpasse tjenestene slik at vi kan møte endringer i behov i tråd med utviklingen i samfunnet. Bedre målretting av tjenestetilbudet gjennom fleksibilitet, kompetanse og tilgjengelighet er viktige begreper når 2014 skal oppsummeres. NAV har jobbet bevisst med ungdom og oppnådd gode resultater gjennom prioritering av målgruppen, kunnskap og bedre og mer samordna tiltak. Etablering av Jobbsjansen, en møteplass for arbeidsgiver og arbeidssøker har vært en suksess og et konsept som er kopiert i andre deler av fylket. Sysselsetting har vært sentrale inn i arbeidet med «Ung vilje» prosjektet, et viktig arbeid for et mer helhetlig dag, aktivitets- og sysselsettingstilbudet i kommunen. Psykisk helse og rus er godt etablert som et eget tjenesteområde og har utviklet tjenestene i tråd med vedtatte planer. De er også sentrale i det regionale arbeidet innen fagområdet og har gjennom god faglig jobbing målrettet tjenesten på en forbillig måte. Bofellesskap favner en stor bredde i sin tjenesteutøvelse. Nye brukergrupper kommer til og behovet for tjenestene øker enormt. For å være i forkant av utviklingen er omstilling av ressurser, utveksling av kompetanse mellom tjenestene, tidlig innsats og mer fleksibilitet områder som tjenesten har jobbet bevisst med i året som har gått.

NAV LILLEHAMMER

NAV Lillehammer arbeider for å styrke innbyggerens muligheter til å komme i arbeid eller beholde arbeid. I 2014 har NAV Lillehammer etablert en ny møtearena for arbeidsgivere med behov for arbeidskraft og arbeidssøkere i Lillehammer-regionen gjennom arbeidsmessene Jobbsjansen.

Ungdom har også i 2014 hatt høy prioritet i NAV Lillehammer. Veiledertettheten er større per unge innbygger med behov for oppfølging, og ungdomsgruppen er prioritert ved kjøp av tiltak. Spesialtilpassede tiltak til ungdomsgruppen er videreutviklet i samarbeid med tiltaksarrangør. Dette kan være noe av grunnen til at antallet unge med behov for økonomisk sosialhjelp er redusert.

Selv om det totalt er færre nyregistrerte mottakere av økonomisk sosialhjelp i 2014 sammenlignet med 2013 (288 i 2014 mot 326 i 2013 har kostnadene økt). Veksten kan ikke forklares i prisvekst alene. Størst vekst finner vi i kostnader knyttet til bolig som er på 25 %. Også antallet mottakere av økonomisk sosialhjelp med fremmedspråklig bakgrunn har økt. For å styrke innsatsen mot denne målgruppen ble det høsten 2014 kjøpt tre kurskonsept for til sammen 45 deltakere.

SYSSELSETTING

I 2013 startet Marihøna med lørdagsåpent og i april 2014 fulgte Gjenbruket etter. Aktiv markedsføring av tilbudet har ført til godt besøk, mye salg og økt omsetning for 2014. Tjenesten har gjennom året gjennomført kartlegging i form av arbeidstrening for over 50 personer og gitt tilbud om varig tilrettelagte arbeids-aktivitetsplasser for om lag 60 personer. Alle som er søkt inn har fått tilbud og målsettingen er nådd.

PSYKISK HELSE OG RUS

Tjenesteområdet psykisk helsearbeid og rusomsorg har i 2014 hatt fokus på å høyne kvaliteten og sørge for en større bredde i tjenestetilbudet.

Brukermedvirkning og samspill med brukere har vært sentralt

i arbeidet med å utvikle, kvalitetssikre og å gi mer målrettede tjenestetilbud. Tjenesten har også skolert ansatte til å gi veiledning og kurs for grupper av mennesker med behov for helsetjenester. I 2014 er det utdannet 2 instruktører som har startet Kurs i depresjonsmestring (KID). I samarbeid med DPS Lillehammer og Kompetansesenter Rus region Øst har tjenesten også fått ny kompetanse gjennom nettverksmøter og samtaleteknikk.

Fra desember 2014 ble det etablert en råd og veiledning tjeneste som gis utenom normal arbeidstid og uten ventetid. Tilbudet gjelder for alle som trenger rask hjelp og målgruppen er brukere selv, pårørende, venner, helsepersonell eller andre. Villa Utsikten er base for tilbudet med eget telefonnummer. Ved inngangen til 2015 ble det igangsatt et arbeid med å etablere bo-oppfølgingstilbud til de med rusproblemer.

Målsetting for 2014 om etablering av nye tiltak og tilbud tilpasset nye brukergrupper og nye behov er nådd. En enorm innsats fra alle ansatte gjennom året har gjort det mulig.

BOFELLESKAP

Det siste året har Bofellesskap utviklet tjenesten for å imøtekomme nye brukergrupper med behov for individretting og fleksibilitet i tjenesteleveransen. Dette er en vridning i forhold til den tjenesten Bofellesskap er innrettet for å gi.

Felles for den nye brukergruppen er at tjenestemottakerne er at de bor utenom et etablert bofellesskap og skal ha tjenester der de bor. Etablering av ambulerende team er et av tiltakene for å imøtekomme behovet.

VIKTIGE PROSJEKTER INNEN SEKTOREN

Boligsosialt utviklingsprogram

Lillehammer kommune har deltatt i Boligsosialt utviklingsprogram i partnerskap med Husbanken Region øst siden februar 2010. Programperioden utløper 1. mai 2015.

På overordnet nivå er blant de viktigste resultatene i 2014 at boligsosialt arbeid har fått sin plass i kommuneplanens samfunnsdel, og at det har vært utarbeidet en «Samlet handlingsplan for boliger og tjenester til vanskeligstilte på boligmarkedet i Lillehammer 2014-2017 «Alle kan bo!»» - som ble behandlet i kommunestyret i juni. Planen er siden fulgt opp med en detaljert oversikt over ansvars- og oppgavefordeling mellom ulike tjenesteområder. Dette har vist seg å være et godt redskap når tiltakene i planen skal gjennomføres. De aller fleste tiltakene er dermed i god gjenge.

Blant de viktigste kan nevnes etablering av egne ungdomsboliger med oppfølging, etablering av midlertidig boligtilbud for personer med store psykiske og rusrelaterte vansker og forarbeid knyttet til bygging av permanente boliger («sterke hus») til denne gruppen. Boligsosialt team er fortsatt samlet i TO Tildeling, og Boligsosialt forum (samling av TO-ledere og andre nøkkelpersoner) har utviklet seg til å bli et viktig samarbeidsorgan på tvers av sektorer.

Av kompetansehevende tiltak har det vært gjennomført fire dagsamlinger av ansatte med boligsosiale oppgaver der ulike tema har vært belyst og drøftet. Kursholder har vært Kirkens bymisjon i Oslo.

3.4 Sektor for oppvekst, utdanning og kultur

HOVEDMÅL FOR SEKTOREN

- Alle barn, unge og voksne i Lillehammer skal ha de kommunale tjenester de har behov for til rett tid fra et samordnet tjenesteapparat
- Alle barn, unge og voksne skal kvalifiseres til utdanning og/eller arbeid
- Lillehammer skal nasjonalt og internasjonalt være kjent som kultur- og idrettsby
- Kulturbyen Lillehammer skal kjennetegnes ved høy kvalitet, god tilgjengelighet og et variert tilbud

FOKUSOMRÅDER

- Elevenes grunnleggende ferdigheter
- Inkludering
- Riktig antall barnehageplasser
- Kompetanse og kapasitet i barnevernet
- Felles forståelse av hva som er godt nok barnevern.
- Flyktninger skal få kompetanse og språkferdigheter som kvalifiserer for arbeid
- Samordnet hjelpeapparat

HOVEDUTFORDRINGER

- Godt barnevernsarbeid skaper «vekst»
- Flere barnehageplasser enn barn
- Ungdom som faller utenfor
- Kvalifisere for utdanning og arbeid
- Samordnet, riktig hjelp til riktig tid til barn og familier
- Kultur: Tilrettelegge og inkludere

STYRINGSKART

Mål	Måles ved	Resultat 2014	Ambisjon 2014	Kommentarer
Undervisning med god faglig kvalitet	Grunnskolepoeng	42,1	41	Gr.skolepoeng = elevenes gj.sn karakter x 10
	Nasjonale prøver:	NB! Nye prøver 2014.	B.trinn: =gj.snitt gr13 U.trinn: >Gj.sn.gr.13	Se tekstdelen
Et godt læringsmiljø	Spørreundersøkelse Ny kvalitetsportal	500	502	500 = gj.snittet blant skolene som er med
Flere elever skal inkluderes i den ordinære undervisningen	Andel elever i grunnskolen med spes.underv.	6,0	6,5 %	Andelen spes.u. er redusert mens resultatene er forbedret de siste årene
Frafall i videregående skole skal reduseres	Bestått alle fag VG1	89%	84 %	En positiv utvikling som kan sees i sammenheng med grunnskolepoeng.
Antall barn med rett til plass på venteliste ved barnehageårets start (hovedopptak)	Venteliste	0	0	Alle barn født før 1.9. har rett til plass neste barnehageår
Antall barn med rett til plass på venteliste – løpende gjennom året	Venteliste	<10	<10	
Biblioteket skal være et naturlig møtested?	Besøkende pr år. Akkumulerte tall pr måned	214 600	215 000	Biblioteket har et jevnt høyt besøk.
Økt besøk på kino	Antall solgte billetter pr år. Akkumulerte tall pr måned.	105 824	125 000	Se tekstdelen
Øke antall elever i kulturskolen	Andel grunnskoleelever med tilbud i kulturskolen	14,1	15 %	Det har vært en økning fra 13,9% i 2013
Behandlingslinja for rus og psykiatri er implementert	Antall saker per år	6	10	Se tekstdelen
Kriminalforebyggende arbeid Er implementert	System og rutiner rundt SLT-koordinator	Gjennomført	Styringsgruppe og koordineringsgruppe er etablert	SLT-arbeidet har fått en god start. Systemet vil videreutvikles i 2015
Samordnet tjenestetilbud barn og unge	Tverrfaglige team	Gjennomført	Tverrfaglige team har møter hver 3-4 uke på alle skoler	Teamene består av fagpersoner fra skole, PPT, b.vern og helsestasjon
	Inntaksteam er etablert	Samarbeidsforum etablert	Faste rutiner og møtestruktur er etablert	Utviklingsarbeidet har ført til en noe annen løsning en først tenkt
Barnevern – undersøkelser skal gjennomføres innenfor lovens fristkrav	Brudd i prosent 31/7 og 31/12	1,49%	0	Barnevernet har tross en økning i saksmengden god kontroll på fristkravet
Bosatte flyktninger skal raskt inn i arbeid eller utdanning	Andel i utdanning eller arbeid etter 2 år i introduksjonsprogrammet	64 %	70 %	Vedtatt en kommunal strategi som skal øke andelen ytterligere over tid

STATUS I SEKTOREN

Sektoren har alt i alt god måloppnåelse. Det gjelder både faglig kvalitet og økonomistyring. Plassproblemene for helsestasjonen og barnevernstjenesten i Dagingengården har forsterket seg i 2014 ved at begge tjenestene har fått flere ansatte. En samlokalisering i nye lokaler med andre tjenester som er rettet mot barn og unge, vil utvikle samarbeidsstrukturer og legge til rette for en kvalitetsutvikling av tjenestene rettet mot barn og unge. På kulturområdet er utbyggingen av Lillehammer kinoen igangsatt. Det blir et løft som vil gi muligheter for hele kulturfeltet.

GRUNNSKOLE

I skolens formålsparagraf heter det at opplæringen skal åpne dører mot verden og fremtiden og gi elevene historisk og kulturell innsikt og forankring. Skal skolen lykkes i sitt samfunnsoppdrag må den alltid være i endring og utvikling. Det er mange utviklingsprosesser som foregår parallelt i skolen, men i perioden 2011-2016 har fokus vært spesielt på undervisningskvalitet og elevenes læringsutbytte gjennom utviklingsarbeidet «med rom for alle». Dette er et samarbeid med Høgskolen i Hedmark.

Utviklingsarbeidet har tre hovedmålsettinger. For det første skal det etableres et kvalitetssikringssystem for pedagogisk praksis og elevenes læringsutbytte. For det andre skal det etableres et kvalitetssikringssystem av spesialundervisningen, og for det tredje skal det gjennomføres en skolebasert kompetanseheving av skoleledere og lærere.

Lillehammerskolens pedagogiske plattform er basert på en inkluderende undervisning med et bredt perspektiv på tilpasset opplæring. Samtidig har det vært behov for å redusere andelen spesialundervisning parallelt som man sikrer at den er av høy faglig og pedagogisk kvalitet. I løpet av skoleåret 2013-14 har en arbeidsgruppe utarbeidet prinsipper for kvalitetssikring av spesialundervisningen. Disse skal implementeres skoleåret 2014-15. Andelen elever som har spesialundervisning er 6 %

Lillehammerskolen har en sunn økonomistyring og god kvalitet på tjenestene. Kravet til lærere og andre ansatte i skolen blir stadig større, samtidig var det i 2014 et lavt sykefravær på 5,2%. Elevene trives godt i Lillehammerskolen og opplever mindre mobbing enn i landet for øvrig. Elevenes motivasjon for skole viser seg i de faglige resultatene.

Grunnskolepoeng

Indikator og nøkkeltall	Lillehammer kommune	Oppland fylke	Nasjonalt
Grunnskolepoeng, gjennomsnitt	42,1	39,7	40,4

Lillehammerskolen har over flere år hatt gode resultater på grunnskolepoeng. Det vil si elevenes resultater ved avsluttet grunnskole. Resultatet i 2014 er det beste kommunen har oppnådd.

Nasjonale prøver 5. trinn

Utdanningsdirektoratet har utviklet et nytt system for å kunne se utvikling over tid på nasjonale prøver. Årets resultater kan ikke sammenlignes med tidligere år.

Indikator og nøkkeltall	Lillehammer kommune	Oppland fylke	Nasjonalt
Engelsk	50	49	50
Lesing	50	49	50
Regning	51	49	50

Nasjonale prøver 8. trinn

Indikator og nøkkeltall	Lillehammer kommune	Oppland fylke	Nasjonalt
Engelsk	50	49	50
Lesing	51	50	50
Regning	51	49	50

Nasjonale prøver 9. trinn

Indikator og nøkkeltall	Lillehammer kommune	Oppland fylke	Nasjonalt
Engelsk			
Lesing	55	53	54
Regning	55	53	53

BARNEHAGE

I Lillehammer kommune er det 29 barnehager, 12 kommunale og 17 ikke-kommunale. En ikke-kommunal familiebarnehage ble lagt ned fra 01.08.14

Det var en markant nedgang i søknad om barnehageplasser høsten 2014. Det medførte en reduksjon av antall kommunale barnehageplasser tilsvarende 40 plasser for barn under 3 år og 13.3 årsverk fra 1.8. 2014. For å få til denne omstillingen, ble det gjennomført en prosess i nært samarbeid mellom barnehagesjef og tillitsvalgte. Nedgangen i barnehagesøknader førte også til store reduksjoner i enkelte ikke-kommunale barnehager.

Rullering av barnehageplanen ble gjennomført i 2014. Den nye planen har tre hovedområder: Kvalitet og innhold, struktur og økonomi.

Alle pedagogiske ledere i de kommunale barnehagene har gjennomført lederopplæring. 25 assistenter i kommunale og ikke-kommunale barnehager er i gang med å ta fagbrev som barne- og ungdomsarbeidere. Dette er et samarbeid mellom kommunene i regionen og fylkeskommunen ved karriere Oppland Lillehammer.

BARNEVERNTJENESTEN

Tjenesten har hatt et år med store utfordringer knyttet til en sterk økning i antall alvorlige saker. En konsekvens er at langt flere saker har vært fremmet for fylkesnemnda og at antall barn under omsorg har økt tilsvarende. Til tross for dette har barneverntjenesten gjennomført undersøkelsene tilnærmet uten fristbrudd.

KULTUR OG FRITID

Lillehammer kommune ble nummer fem blant norske kommuner i Telemarksforsknings nasjonale kulturindeks.

Barnefattigdomsprosjektet Aktiv Fritid er gjennomført over tre år. Tiltakene har hatt god effekt. Mange har fått opplevelser de ellers ikke hadde hatt muligheter til å få. Prosjektet har skapt interesse hos andre kommuner. Prioriterte tiltak innføres i ordinær drift i løpet av 2015. Prosjekt for utarbeidelse av en handlingsplan startet høsten 2014.

Onsdagsklubben, et fritidstilbudet for personer med spesielle behov, hadde økt oppslutning. Klubben feiret 20 års jubileum og flyttet virksomheten til Tyrili.

De kommunale barne- og ungdomstilbudene «61 grader nord» og ungdomskulturhuset Plan B økte antall besøkende i 2014. Lokalmønstringen av UKM ble gjennomført med rekordoppslutning.

Den kulturelle spaserstokken har gitt mange eldre gode opplevelser gjennom kulturaktiviteter, Eldres dag og Rullatorfestivalen. Det har vært god kvalitet og stor deltakelse på arrangementene.

LILLEHAMMER KINO

Det ble solgt 105 824 kinobilletter i 2014. Dette var lavere enn målsettingen. Det var en generell nedgang på kinobesøket over hele landet. Noe av forklaringen kan være det samlede filmtilbudet gjennom året. Kinobesøket varierer relativt mye med filmtilbudet.

Arbeidet med rehabilitering og utvidelse av antall kinosaler startet opp høsten 2014. Arbeidet skal være sluttført i mars 2016.

LILLEHAMMER BIBLIOTEK

Det er gjennomført en utredning for å innføre RFID på biblioteket. Dette er en metode for å lagre og hente data. Bøkene blir utstyrt med en chip. Systemet erstatter strekkodemerkning. Dette vil gi teknologiske muligheter til bl.a. utvidet åpningstid uten bemanning.

Det har vært stor aktivitet på Litteraturhus Lillehammer. Et mangfold av samfunnsaktuelle arrangementer med godt besøk. I april ble det tilsatt egen koordinator.

KULTURHUSET BANKEN

Banken hadde 103 700 besøkende i 2014. Det viser at aktiviteten på huset er høy. Banken var bl.a arena for fire festivaler, grunnlovsmarkering samt andre større arrangementer som «Barnas verdensdag» og «Eldres dag».

Foto: Liv Heidi Bråten

LILLEHAMMER KULTURSKOLE

Utviklingsplanen for Lillehammer kulturskole 2014-2018 ble vedtatt i kommunestyret i 2014. Skolen har et særlig fokus på faglig utvikling og gode undervisningstilbud. Kulturskolen har hatt 488 elever fordelt på 593 elevplasser i 2014.

Innsparinger har ført til noe reduksjon av aktiviteten. Andelen barn og unge som mottar et tilbud har til tross for det gått fra 13,9% til 14,1%

Det er gjennomført et forsøk med instrumentalopplæring for elevene i 2.klasse på Ekrom skole.

Kulturskolen har et tett samarbeid med skolekorpene om opplæring. Kulturskolen står for deler av tilbudet til skolene i den kulturelle skolesekken.

AVLASTNINGSTJENESTEN

Gjennom avlastning og støttekontakter gir tjenesten et variert og tilpasset tilbud til barn- og unge med særskilte behov og deres familier. Et eksempel på gode tiltak tjenesten igangsetter er dansekurs for funksjonshemmede barn. Kurset ble startet høsten 2014 i samarbeid med rehab og Dansehuset. Kurset er blitt en suksess.

LILLEHAMMER HELSESTASJON

Kommunestyret har i 2014 vedtatt opptrappingsplan for skolehelsetjenesten. Det innebærer en styrking fra 2015 med gradvis opptrapping.

Det gis tilbud om svangerskapskurs til alle førstegangs gravide og hjemmebesøk til alle nyfødte barn.

Behandlingslinjen for rus og/eller psykisk helse er en tverrfaglig rutine som skal fange opp og hjelpe familier med spe- og småbarn tidlig. 6 saker har vært behandlet sist år.

Lillehammer Helsestasjon ble godkjent som ammekyndig helsestasjon i 2014.

Det er inngått avtale med Gausdal om salg av reisevaksiner til deres innbyggere. Det gir økt pågang av brukere og økt inntjening.

Helsestasjonen gjennomfører prosjektet «Familieplanlegging og forebygging av uønsket svangerskap og aborter til ikke vestlige minoritetskvinner i Lillehammer». Lillehammer er den første kommunen som igangsetter et slikt arbeid. Prosjektet støttes av Fylkesmannen og har så langt gitt gode resultater.

LILLEHAMMER LÆRINGSSENTER

Lillehammer Læringscenter (LLS) kvalifiserer barn, unge og voksne for arbeid eller utdanning. I juni 2014 ble plan for kvalifisering av flyktninger for 2014-2017 politisk vedtatt. En viktig milepæl for LLS. I 2014 ble det også inngått avtaler med både Øyer og Gausdal om å kvalifisere flyktninger bosatt i de to kommunene, ved LLS. Lillehammer kommune vedtok på forespørsel fra Imdi å motta 10 ekstra flyktninger i 2014. Disse ble bosatt høst 2014 og totalt bosatte kommunen 55 flyktninger. I tillegg kommer familiegjenforente.

FAGAVDELINGEN

Det er utdannet fire familieveiledningsterapeuter (PMTO) hjemmehørende i helsestasjon barnevernet og tildeling. Disse har gjennomført en opplæring i foreldreveiledningsmetoden med 16 ansatte fra ulike tjenester som arbeider med barn, ungdom og familier.

SLT - samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak er etablert i tråd med modellen. D.v.s med SLT-koordinator, styringsgruppe og koordineringsgruppe. Systemet bidrar til en systematisk samordning og forbedring av forbyggende arbeid rettet mot barn og ungdom.

Tverrfaglige team er implementert i alle skoler. Teamene består av fagfolk med ulik kompetanse og skal kunne gi råd, veiledning og andre tiltak raskt.

VIKTIGE HENDELSER OG PROSJEKTER INNEN SEKTOREN

- Avlastningstjenesten innviet ny Gapahuken i april.
- Lillehammer kommune hadde, i bredt samarbeid mellom organisasjoner, offentlige myndigheter og private bidrag, hovedansvar for en vellykket markering av 20 års jubileet for OL og Paralympics 1994
- Store arrangement og vellykkede festivaler som Amandus, Norsk litteraturfestival, Teaterdagene og Døla Jazz skapte opplevelser på høyt nivå og nasjonal interesse
- Lillehammer ble i 2014 tildelt det nasjonale kompetanse senteret for kultur og næring
- Utbygging av Lillehammer kunstmuseum og Lillehammer kino vedtatt og startet i 2014
- Onsdagsklubben markerte 20 årsjubileum med økt oppslutning, nye lokaler og innovativt samarbeid med Tyriliseret.
- Lillehammer kommunes kulturstrategi ble vedtatt av kommunestyret høsten 2014
- Ungdommens kulturmonstring ble gjennomført i Lillehammer med høy kvalitet og rekordoppslutning
- Lillehammer kommunes kulturstipend ble i 2014 tildelt Sander Tingstad og Mons Michael Thommesen
- Lillehammer tok imot vår tredje fribyforfatter høsten 2014, Nama Jafari. Lillehammer tar med dette et spesielt internasjonalt ansvar for ytringsfrihet ved å tilby beskyttelse for personer som er forfulgt på grunn av sitt forfatterskap.
- Hammartun, Vingrom og Jørstadmoen skole fikk aktivitetskiosker.
- Prosjekt Aktiv for andre i ungdomsskolen utdannet 72 elevinstruktører som står for aktivisering av medelever i friminuttene. Låneutstyr og aktivitetsmuligheter med anlegg er under utvikling i respektive skolegårder
- Idrett i skole har sammen med fire klubber og Olympiaparken bygget langrennscrossanlegg på Birkebeineren skistadion.
- Det er utviklet felles undervisningsopplegg, inklusiv egen film, med mål om å få flest mulig til å gå til og fra skolen.

3.5 Fagenheter og andre områder utenfor sektorene

3.5.1 HR (PERSONAL- OG ORGANISASJONSENHETEN)

HR-enhetens funksjon og oppdrag er å utvikle og ivareta organisasjonens arbeidsgiverstrategi. Gjennom å ha fokus på de menneskelige ressursene i organisasjonen skal enheten bidra til å skape et inspirerende og utviklende arbeidsmiljø, gjennom at ledere og medarbeidere har nødvendig kompetanse og får brukt den fullt ut.

Enheten arbeider strategisk med kompetanse- og organisasjonsutvikling, og bidrar med råd og veiledning i ledelses- og personalspørsmål. Gjennom styringsdokumentene Strategi- og økonomiplan 2014-2017 og Budsjett 2014 er oppdraget spisset til fokus på inkluderende arbeidsliv (IA), medbestemmelse, kompetanseutvikling, kontinuerlig forbedring og lederutvikling. Enheten ledes av HR-sjef og er representert i øverste administrative ledelse.

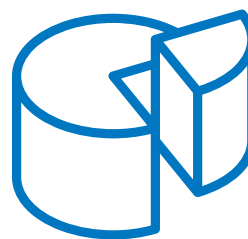
Etter budsjettvedtak for 2014 og evaluering av den administrative organiseringen er enheten redusert med 1,5 årsverk i tillegg til at kvalitetsarbeid er overført stab i løpet av høsten. Med dette er enheten redusert med 2,25 årsverk, og består i dag av 6 årsverk. Ett av disse årsverkene har i 2014 hatt arbeidsted ved Lillehammer Helsehus for å bistå ledelsen i arbeid med HMS, inkluderende arbeidsliv, samt lederstøtte og -utvikling.

Oppsummering viktige hendelser og prosjekter innen enheten

- Videreført økt innsats i bistand og støtte til tjenesteområdenes IA-arbeide, for å nå målsettingen om redusert sykefravær og økt nærvær. Kommunens sykefravær viser en svak nedgang fra 2013 fra 8,27% til 8,13%.
- Driften «Aktiv kommune» og «Bli sterkere» som er et program som inviterer til fysiske og sosiale aktiviteter i virksomheter som ønsker å delta. «Bli sterkere» videreføres i 2015 gjennom utdannet personell fra HR-enheten.
- Helsefremmende nærvarsaktiviteter og prosjekter i flere barnehager, bofellesskap, Helsehuset, Hjemmetjenesten og Psykisk helse og rus.
- Helsefremmende rådgiver hadde oppfølging i forhold til sykemeldte ansatte i hele kommunen.
- Inngått ny avtale om mer inkluderende arbeidsliv fram til 2018 med NAV Arbeidslivssenter. Fra Lillehammer kommune er både arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjonene avtaleparter.
- Oppfølging av Strategisk kompetanseplan; bl.a. gjennom bistand til sektorene i utvikling av kompetanseplaner og tildeling av 1 millioner kroner i kompetansemidler. Dette er i tillegg til 5 millioner kroner som ble tildelt i 2013 til programmer som også går over flere år.
- Utviklet Lærlingstrategi, som ble vedtatt i kommunestyret i mai 2014. I 2014 er 12 lærlinger uteksaminert og 20 under utdanning som fullføres 2015/2016. Nye inntak høsten 2015 øker andelen lærlinger til måltallet på 27.
- Tatt i mot om lag 140 studenter til praksis i Lillehammer kommuner, som fordeler seg på sykepleiestudenter, lærer-

og barnehagelærerstudenter, vernepleiere og barnevernspedagoger.

- Gjennomført 4 introduksjonskurs for nyansatte.
- Deltatt i 6 rekrutteringsprogrammer/-messer som Jobbsjansen, Innflyttercafé, og stand på høyskoler - i regi av Personalforum, NAV, m.fl.
- Oppfølging og fasilitering av lederutviklingsprogrammets år 2, hvor det er gjennomført 3 fagsamlinger og gruppe coaching i 6 omganger. Hovedtema i 2014 har vært ledelse for kvalitet i tjenesten, styringsdialog. Programmet videreføres i 2015.
- Etablert Lederskolen med løpende internkurs innen ulike tema/fag, med særlig vekt på arbeidsrett og personaladministrasjon. Lederskolen videreføres i 2015 med utvidelse av fag/tema herunder opplæring i regnskap og økonomi for ledere.
- Oppdatert og utarbeidet nye retningslinjer for flere personaladministrative områder.
- Gjennomført lokale lønnsforhandlinger for alle ansatte.

3.5.2 ØKONOMISK PLANLEGGING OG ANALYSE

Enheten er ansvarlig for økonomisk planlegging, utarbeidelse av planene samt analyse og rapportering. Dette innbefatter prosessene og dokumentene:

- Budsjett
- Tertialrapporteringer til Formannskap og Kommunestyre
- Månedlige økonomiske rapporteringer
- Årsmelding

Enheten jobber tett sammen med fellesenhets økonomi, tjenesteområdelederne og rådmannsgruppa/sektorsjefene, og følger driftsøkonomien til kommunen tett. Enheten er bemannet med fire årsverk som også har en controller-, opplærings- og lederstøttefunksjon når det gjelder økonomistyring.

3.5.3 FELLESENHET ØKONOMI

Fellesenhets økonomi leverer regnskaps- fakturerings- og lønnstjenester til Gausdal, Lillehammer og Øyer kommuner. Enheten ble etablert som en fellesenhets økonomi for kommunene i 2008 hvor Lillehammer er vertskapskommune. Det føres også regnskap for kirkelige råd og del foretak med tilknytning til kommunene. Enheten har i 2014 hatt 19,5 årsverk til løpende drift.

Fokusområdet dette året har vært en større oppgradering av økonomisystemet Agresso hvor det samtidig er foretatt en tilpasning til et malbasert oppsett og en standardisering for alle tre kommunene. Dette for å kunne ta i bruk og videreutvikle allerede innkjøpte moduler og selvbetjeningsløsninger, samt redusere sårbarheten og øke kvaliteten.

Samtidig med oppgraderingen har det pågått et gevinstrealiseringsprosjekt for å finne gevinstområder. Med utgangspunkt i gevinstrealiseringen så vil arbeidet med videreutvikling av systemet pågå videre utover i 2015 og 2016. Alt foregår i et tett samarbeid med kommunene.

Fellesenhet økonomi leverer tjenester i tråd med oppdragsavtalen vedtatt av de tre samarbeidende kommunene.

3.5.4 INNKJØP

Innkjøp er en 3-1 funksjon hvor Lillehammer er vertskap og gir tjenester også til Øyer og Gausdal. Innkjøpskontoret fikk fra 2014 utvidet sin bemanning med 1 stilling til 3,7 årsverk. Til den utvidede bemanningen ble det stilt et innsparingskrav tilsvarende 2 MNOK. Kravet er dokumentert innfridd. I tillegg til den faste bemanningen har innkjøp en 2-årig prosjektstilling for innføring av elektronisk handel for de 3 kommunene. Prosjektet er finansiert av de 3 kommunene med støtte fra DIFI.

Innkjøpskontoret gjennomfører anbudskonkurranser for etablering av felles rammeavtaler der samordning er hensiktsmessig. Innkjøpskontoret merker stor økning i etterspørsel av råd og veiledning fra enhetene i kommunene. Lillehammer, Øyer og Gausdal inngår i innkjøps samarbeidet INNOFF sammen med Oppland fylkeskommune, Sør-Fron, Nord-Fron og Ringebu kommuner.

Innkjøp har gjennom flere år ført statistikk over omsetning fra rammeavtaleleverandører. For 2014 økte omsetningen fra 2013 med 54 MNOK til samlet 426 MNOK. Kjøp fra avtaler fordeler seg for 2014 med Lillehammer 65 %, Øyer 19 % og Gausdal 16 %.

3.5.5 STAB

Stabsenheten ble opprettet i forbindelse med omstilling av Lillehammer kommunes administrasjon i 2013, og består av følgende avdelinger og funksjoner: servicetorg, Hovedarkivet, sekretariat, kommunikasjon, IT, næring, innovasjon og utvikling, kommuneadvokat og kantine. Enheten yter stabs- og støttefunksjoner, i tillegg til tjenester rettet mot innbyggere og næringsliv. I tillegg er forvaltning av rådhuset og Dagingengården underlagt stabssjef.

Viktige hendelser og prosjekter innen stab

- Prosjekt «fullelektronisk arkiv» har kommet langt. 80% av saksbehandlerne er nå overført til fullelektronisk på sak- og arkivsystem. Det er avlevert ytterligere 300 hyllemeter med arkivmateriale til IKA Opplandene. Det er innarbeidet nye rutiner for fullelektroniske arkivdeler, og 4 fullelektroniske arkivdeler er iverksatt.
- Ny regional næringsplan med ambisiøse tiltak innen viktige satsingsområder.
- Utarbeidelsen av Internasjonal strategi for Lillehammer kommune som ble vedtatt.

- Fire medarbeidere gjennomført Nasjonal Innovasjonsskole for kommunesektoren i regi av KMD, KS og HIL. Lillehammer var en av ti kommuner som fikk anledning til å sende medarbeidere til det første kullet.
- Deltakelse i- og koordinering av krisearbeid i forbindelse med flom i Lillehammer 2014. Inkl massiv mediedekning gjennom flere døgn, både lokale og nasjonale.
- Fullskala kriseøvelse i Gausdal om terror som involverte mange enheter og enkeltansatte i Lillehammer kommune.
- Utarbeidelse av Beredskapsplan for Lillehammer kommune som ble vedtatt.
- Uniflow sikker print –innføring av sikker print løsning for flere lokasjoner.
- Digitalisering av tjenester er i stadig utvikling. Det ble i 2014 innført flere nye digitale løsninger for innbyggerne. Vannmåleravlesning på web/sms, samt et nytt mobilt tilpasset kartverk. Det er lagt til rette for flere tjenester som innbyggerne kan benytte MinID pålogging til.
- Implementering av Arx låsesystem og Mytos-mobilkontroll
- TV-aksjonen høsten 2014
- Gjennomført 4 kursdager for bevillingshavere; “Ansvarlig alkoholhåndtering”

Stabsenhetens avdelinger har vært involvert i flere interne og eksterne prosjekter og prosesser, herunder prosjekt velferdsteknologi, Agresso-prosjekt, OL 2022, evaluering av administrativ organisering og vertskapsrolle ifm ulike arrangement og besøk.

Næring, innovasjon og utvikling

Næringslivet i Lillehammer er velfungerende, noe en 16.plass blant 428 kommuner i NHO sitt Nærings-NM er et tydelig eksempel på. Lillehammer kommune forsøker å ha en aktiv dialog med næringslivet, for derigjennom å finne områder der kommunen kan bistå næringslivet i deres utviklingsarbeid.

I 2014 var arbeidet med en regional næringsplan viktig. Arbeidsgrupper med god representasjon og ledelse fra næringslivet utarbeidet målsetninger, strategier og tiltak innenfor en rekke områder der Lillehammerregionen har potensiale for å ta en enda sterkere posisjon: IKT, idrettsbasert næringsliv, film, varehandel, foredlingsindustrien og reiseliv. Planen ble vedtatt i regionrådet og kommunene i regionen før jul. Planen blir et viktig arbeidsredskap de kommende årene.

4 Økonomi

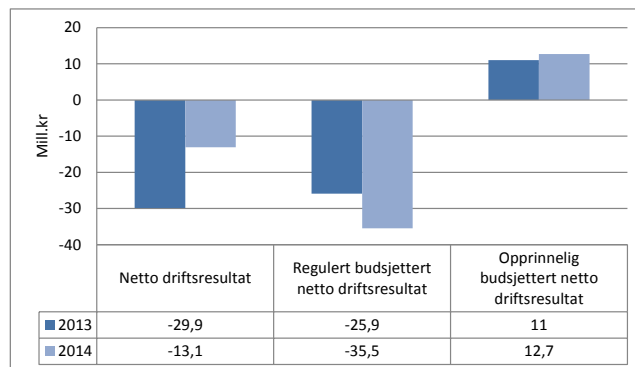
Dette kapitlet tar for seg hovedstørrelsene til økonomien til Lillehammer kommune for 2014. For mer detaljerte opplysninger, se Regnskap med noter 2014 – Lillehammer kommune. I de kommende analysene vises det direkte til regnskapsskjemaene.

4.1 Drift

Lillehammer kommunes regnskap for 2014 er gjort opp med et regnskapsmessig resultat på 0. Dette etter strykninger av avsetninger til frie fond på totalt 7,0 mill. kroner.

Regnskapet viser et negativt netto driftsresultat på 13,1 mill. kr eller -0,7 % av sum driftsinntekter. Dette er 1,7 % -poeng lavere enn snittet i Kommunegruppe 13 og 1,7 % -poeng lavere enn snittet i Oppland. Dette indikerer at Lillehammer ved utgangen av 2014 har et for høyt driftsnivå, og må bruke de nærmeste årene på å redusere driften for å komme på et sunt driftsnivå.

Netto driftsresultat bør ligge på minimum 1,75 % for å skape en robust økonomi og skaffe handlingsrom for fremtidige investeringer. Måltallet er endret fra 3 % etter at det ikke lenger er anledning til å inntektsføre momskompensasjon fra investeringer i driftsregnskapet. Lillehammer kommune ligger under ambisjonsnivået for 2014 og må i årene som kommer jobbe for å komme opp på et netto driftsresultat hvor driftsnivået skaper en mer robust økonomi.

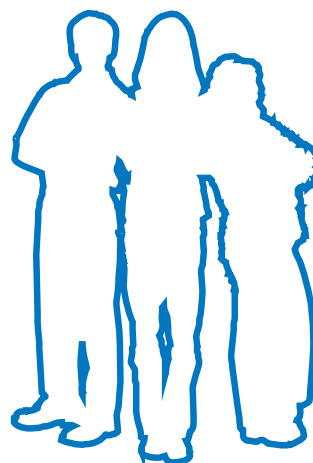
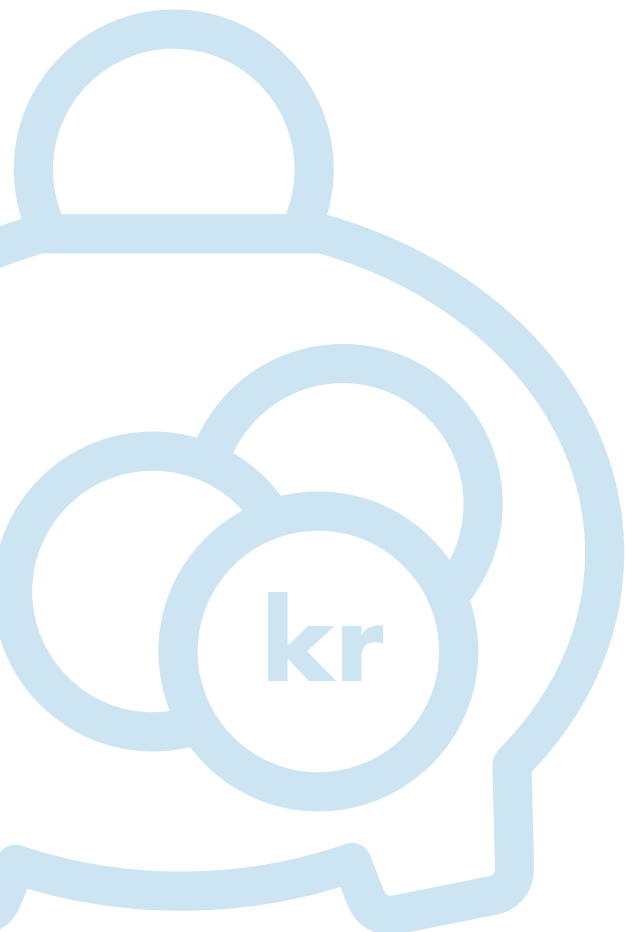

Figuren viser netto driftsresultat og budsjettert netto driftsresultat for Lillehammer kommune 2013-2014 (tall i mill. kr). Netto driftsresultat er -0,7 % av driftsinntektene i 2014 mot -1,9 % i regulert budsjett og -1,4 % i 2013.

Lillehammer kommune må redusere driften med minimum 40-50 mill. kroner for på sikt å oppnå en solid økonomi.

Kommunens regnskapsresultat er 0 millioner kroner etter strykninger på 7,0 mill. kroner. Vesentlige avvik forklares via regnskapsskjema 1A og 1B:

- 2,3 mill. kroner negativt avvik til fordeling drift jamfør regnskapsskjema 1A:
- 2,3 mill. kroner i positivt avvik i henhold til regnskapsskjema 1B
 - 9,3 mill. kroner i positivt avvik fra fellesområdet.
 - 7,0 mill. kroner i negativt avvik på driftsområdene.

4.1.1 REGNSKAPSSKJEMA 1A

Driftsregnskapet - Regnskapsskjema 1A (Tall i 1000 kroner)	Regnskap 2014	Regulert budsjett 2014	Mer-/mindre forbruk
FRIE DISPONIBLE INNTEKTER			
Skatt på inntekt og formue	-624 848	-626 875	-2 027
Ordinært rammetilskudd	-630 331	-634 167	-3 836
Skatt på eiendom	-68 210	-68 404	-194
Andre direkte eller indirekte skatter	-	-	
Andre generelle statstilskudd	-45 722	-43 647	2 075
Sum frie disponible inntekter	-1 369 111	-1 373 093	-3 982
FINANSINNTEKTER/-UTGIFTER			
Renteinntekter og utbytte	-75 404	-84 645	-9 241
Gevinst finansielle instrumenter	-2 844	-	
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	69 634	75 697	6 063
Tap finansielle instrumenter	981	-	
Avdrag på lån	56 545	52 810	-3 735
Netto finansinntekter/-utgifter	48 911	43 862	-5 049
AVSETNINGER OG BRUK AV AVSETNINGER			
Til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	-	-	
Til ubundne avsetninger	10 540	15 374	4 834
Til bundne avsetninger	-	-	
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	-	-	
Bruk av ubundne avsetninger	-55 500	-53 500	2 000
Bruk av bundne avsetninger	-	-	
Netto avsetninger	-44 960	-38 126	6 834
FORDELING			
Overført til investeringsregnskapet	8 999	8 934	-65
Til fordeling drift	-1 356 161	-1 358 423	-2 262
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	1 356 161	1 358 423	2 262
Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk	0	0	0

Lillehammer kommune har et positivt avvik på fellesinntekter og fellesutgifter på 2,3 mill. kroner;

- 4,0 mill. kroner lavere frie disponible inntekter enn regulert budsjett. Hovedsakelig er dette:
 - Skatteinntekter 2,0 mill. kroner lavere enn regulert budsjett.
 - Rammetilskudd 3,8 mill. kroner lavere enn regulert budsjett. Dette er i sin helhet knyttet til lavere inntektsutjevning enn forutsatt i budsjettet.
 - Andre generelle statstilskudd 2 mill. kroner høyere enn budsjett
- 5,0 mill. kroner lavere netto finansutgifter enn budsjett.
 - Renteinntekter, utbytte og avkastning på finansielle instrumenter er 7,4 mill. kroner lavere enn budsjett. Dette knytter seg til renteinntekter på utlån og avkastning på obligasjonsfond og pengemarkedsfond, og er i hovedsak et resultat av svært lav rente gjennom 2014.
 - Renteutgifter er 6,1 mill. kroner lavere enn budsjett, og skyldes som ovenfor svært lav rente gjennom 2013.
 - Avdrag på lån er 3,7 mill. kroner lavere enn budsjett. Lillehammer kommune praktiserer minimumsavdrag.
- 6,8 mill. kroner lavere netto avsetninger. Dette skyldes strykninger på 6,8 mill. kroner som gjør at avsetningen til disponible fond er 6,8 mill. kroner lavere enn budsjett.

4.1.2 TJENESTEOMRÅDENE I HENHOLD TIL REGNSKAPSSKJEMA 1B

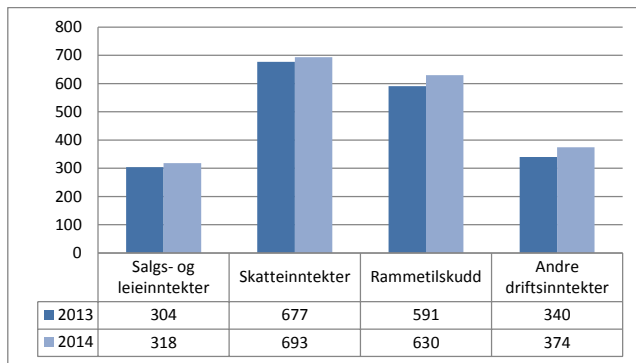
Driftsregnskapet - Regnskapsskjema 1B (Tall i 1000 kroner)	Regnskap 2014	Regulert budsjett 2014	Mer-/mindre forbruk
Til fordeling drift (Fra regnskapsskjema 1A)	1 356 161	1 358 423	2 262
Netto driftsutgifter pr Bevilgningsområde			-
AVLASTNING	27 067	27 369	302
BARNEVERNSTJENESTEN	40 938	40 646	-292
BOFELLESKAP	127 970	128 132	162
PSYKISK HELSE OG RUS	20 043	20 666	622
BYGGSERVICE	50 639	48 059	-2 580
EIENDOM	-8 183	-8 545	-363
GRUNNSKOLE	325 925	329 186	3 261
FAGAVDELING OPPVEKST,UTDANNING,KULTUR	954	1 150	197
HJEMMETJENESTEN	195 302	192 371	-2 930
KULTUR OG FRITID	16 039	16 416	377
KULTURHUSET BANKEN	3 488	3 286	-201
LILLEHAMMER HELSESTASJON	15 326	15 300	-26
LILLEHAMMER BIBLIOTEK	10 840	11 027	188
LILLEHAMMER KINO	1 093	1 116	23
LILLEHAMMER HELSEHUS	154 216	148 864	-5 352
LILLEHAMMER KULTURSKOLE	8 560	8 516	-43
NAV	50 154	49 318	-836
LILLEHAMMER LÆRINGSSENTER	40 741	42 649	1 908
REHABILITERING	18 571	18 694	123
SYSSELSETTING	18 025	18 418	394
VANN OG AVLØP	0	0	0
TILDELINGSENHETEN	22 056	21 461	-595
PARK OG IDRETT	24 332	25 240	908
VEG OG TRAFIKK	22 800	22 408	-392
BYGGESAK	712	1 413	701
PLAN OG MILJØ	10 009	11 293	1 285
LILLEHAMME KIRKELIGE FELLESRÅD	10 161	10 096	-65
SAMHANDLINGSREFORMEN	49 350	51 870	2 519
FAGAVDELING HELSE OG VELFERD	11 028	7 982	-3 046
LEGEHELSETJENESTER	22 408	21 351	-1 056
RÅDMANNSFUNKSJON	11 496	11 024	-472
HR	16 350	16 376	27
STAB	19 525	19 383	-141
ØKONOMI	-2 643	-1 765	879
IT	17 292	16 970	-322
BARNEHAGEFORVALTNING	110 054	107 501	-2 554
RÅDHUSFORVALTNING	9 384	8 905	-479
INNKJØP	2 054	2 097	43
ØKONOMISK PLANLEGGING OG ANALYSE	2 621	2 632	11
FELLESOMRÅDET	-196 959	-187 634	9 324
KOMMUNALE BARNEHAGER	76 421	77 179	758
SUM	1 356 161	1 358 423	2 262

Tjenesteområdene viser et overforbruk på til sammen 2,3 millioner kroner. Vesentlige avvik forklares nedenfor:

- Fellesområdet 9,3 mill. kroner bedre enn budsjett:
 - Kalkulatoriske utgifter 5,9 mill. kroner lavere enn budsjett. Motposten til disse utgiftene vises på fellesområdet.
 - Kalkulatoriske renter -3,5 mill. kroner. Pga lavt rentenivå, er også kalkulatoriske renter som belastes selvkostområdet Vann og Avløp lavere enn forutsatt i budsjettet. Denne posten må ses sammen med renteutgifter forklart under skjema 1A ovenfor.

- Refusjon ressurskrevende brukere + 9,5 mill. kroner
 - Avregning refusjon ressurskrevende brukere 2013 i 2014 ga en merinntekt på 1 mill. kroner.
 - Estimert refusjon ressurskrevende brukere 2014 er 8,5 mill. kroner høyere enn budsjett. Økningen skyldes økt tjenesteomfang til enkeltbrukere på slutten av 2013 og gjennom 2014, og må i stor grad ses i sammenheng med tjenesteutviklingen i TO Bofellesskap.
 - Tilbakeføring av tidligere års overskudd fra Brannsamarbeid, Felles landbrukskontor og Fellesenhet skatt og innfordring med til sammen ca 2,3 mill. kroner etter vedtak i regional rådmannsgruppe høst 2014.
- Tjenesteområdene 7,0 mill. kroner negativt avvik mot vedtatt budsjett. Hovedavvik:
 - Lillehammer helsehus negativt avvik 5,4 mill. kroner
 - Endrede budsjettforutsetninger for øyeblikkelig hjelp / intermediaertilbudet i 1. etasje. Inntektsbudsjettet forutsatte tilskudd til øyeblikkelig hjelps plasser fra SIL og Helsedirektoratet på tilsammen 12, 0 mill kr. Tilskuddet ble på 12,9 og er bokført på samhandlingsreformen. Som erstatning har helsehuset fått inntekter ved Lillehammers gjenkjøp av ledig kapasitet på øhjelps/intermediære plasser på tilsammen 9,6 mill. kroner. Avviket på dette området utgjør en mindreinntekt for helsehuset på 3,6 mill. kroner, som må ses i sammenheng med det positive avviket på Samhandlingsreformen på 2,5 mill. kroner
 - Medikamenter minus 0,3 mill kr - skyldes endret pasientsammensetning med behov for dyrere og mer avansert medisin
 - IKT minus 0,4 mill. kr - skyldes i hovedsak innføring av smartkortløsning
 - Sommerferieavvikling med merforbruk av vikarer minus 0,7 mill. kr
 - Vedlikehold/repasjoner minus 0,3 mill. kr skyldes at helsehuset har mye gammelt utstyr som resulterer i økt behov for reparasjoner.
 - Fagavdeling helse, omsorg og velferd negativt avvik 3,0 mill. kroner
 - I sektorene Helse og omsorg og Velferd har det i hele 2014 foregått et stort omstillingsarbeide som kortsiktig har vært utgiftsdrivende. Midlertidig har flere stillinger blitt lønnet på fagavdelingen, noe som har ført til et vesentlig avvik. Utgiftsøkningen er ikke varig, og mange av stillingene er nå plassert i andre hjemler. Negativt avvik om lag 2,5 mill. kroner for 2014.
 - Manglende finansiering på prosjektet Link Norge negativt avvik 0,3 mill. kroner
 - Hjemmetjenesten negativt avvik 2,9 mill. kroner
 - Generelt har hjemmetjenesten hatt utgiftsmessige utfordringer med bakgrunn i endrede krav til tjenestetilbudet.
 - Medisinsk forbruksmateriell/medisiner. På grunn av endrede regler for betaling av forbruksmateriell, og mer forbruks/medikamentkrevende pasienter beløper merutgiftene seg til 0,4 mill. kroner i 2014.
 - Multidoseutgifter (konsulentutgifter). Antall pasienter på multidose har økt kraftig inneværende år (økning på 30%), og kombinert med lavere refusjon fra Helfo enn budsjettet gir dette et negativt netto avvik på 0,5 mill. kroner.
 - Byggservice negativt avvik 2,6 mill. kroner
 - Omstilling av renholdere og vaktmestere fikk først full effekt mot slutten av året - reduksjon av sju årsverk, da omstillingen tok lengre tid enn forutsatt.
 - Investering av renholdsmaskiner ble ikke slutført før i november og disse var en forutsetning for å lykkes med omstillingen. Lønn renhold samt vikarutgifter renhold fikk av disse grunnene en overskridelse.
 - Færre antall ansatte og økende ambulerende virksomhet satte større krav til biler og verktøy og førte til en høyere driftskostnad på vaktmestersida enn det som var budsjettet.
 - Flom på Helsehuset bidro til økte driftskostnader.
 - Barnehageforvaltningen negativt avvik 2,6 mill. kroner
 - Avviket skyldes i sin helhet tilskudd til ikke kommunale barnehager. Det er gjort vurdering og foretatt en foreløpig beregning av tilskuddet til ikke-kommunale barnehager 2014. Det er totalt bokført 97,7 mill. kroner i driftstilskudd 2014. Endelig avregning 2014 foretas i 2015-regnskapet.
 - Samhandlingsreformen positivt avvik 2,5 mill. kroner
 - Ses i sammenheng med endrede budsjettforutsetninger for ø-hjelp og intermediaertilbud som beskrevet under Lillehammer Helsehus.
 - Lillehammer læringssenter positivt avvik 1,9 mill. kroner
 - Økte inntekter Imdi-midler til funksjonshemmede flyktninger 1,4 mill. kroner høyere enn budsjett.
 - Reduksjon lønnsmidler knyttet til reduksjon i antall ansatte 0,5 mill. kroner lavere enn budsjett.
 - Plan og Miljø positivt avvik 1,3 mill. kroner
 - Vakanse og permisjoner innenfor tjenesteområdet + 1,8 mill. kroner.
 - Tilbakebetaling av programvare for 2011-2013 + 0,4 mill. kroner.
 - Lavere gebyrinntekter enn budsjettet -1 mill. kroner.

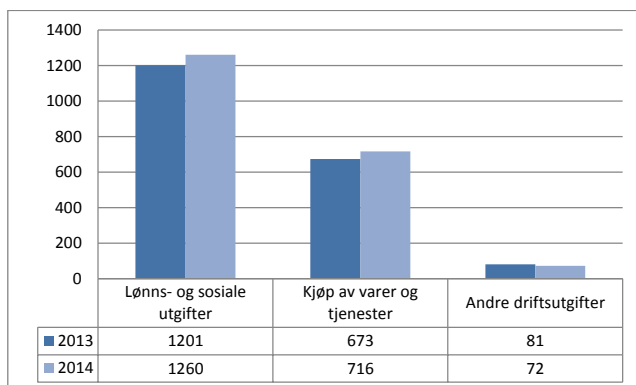
4.1.3 TOTALE DRIFTSINNTEKTER LILLEHAMMER KOMMUNE

Figuren viser netto driftsinntekter for 2013-2014 (tall i mill. kroner).

Totale driftsinntekter for Lillehammer kommune for 2014 er 2 015 mill. kroner, tilsvarende for 2013 er 1 912 mill. kr. Driftsinntektene økte med om lag 103 mill. kroner eller 5,3 % fra 2013 til 2014.

4.1.4 TOTALE DRIFTSUTGIFTER

Figuren viser netto driftsutgifter for 2013-2014 (tall i mill. kroner).

Totale driftsutgifter for Lillehammer kommune utgjorde 2 048 mill. kroner i 2014. Driftsutgiftene økte med om lag 94 millioner kroner eller 4,8 % fra 2013 til 2014.

Jamfør grafer ovenfor og regnskapsskjema 4 økonomisk oversikt drift, har driftsutgiftene økt mindre enn driftsinntektene gjennom 2014. Brutto driftsresultat har således økt med cirka 25 mill. kroner. Driftsresultatet er allikevel negativt (utgifter er større enn inntekter) og driftsnivået må reduseres for å komme på et sunt driftsnivå jamfør sammenligninger tidligere i dette kapittel.

Netto driftsutgifter pr innbygger er 51 621 kr, en økning på 844 kr fra 2013. Sammenlignet med snittet i kommunegruppe 13, ligger Lillehammer kommune 2 721 kr høyere. Lillehammer kommune ligger 2 946kr lavere enn snittet i Oppland. Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene inkludert avskrivninger etter at driftsinntektene, som bl.a. inneholder øremerkede tilskudd fra staten og andre direkte inntekter, er trukket fra. De resterende utgiftene må dekkes av de frie inntektene som skatteinntekter, rammeoverføringer fra staten mv.

4.1.5 NETTO FINANSUTGIFTER

Lillehammer kommune hadde netto finansutgifter i 2014 på 48,9 mill. kroner, hvor renteinntekter og utbytte utgjør ca. 75 mill. kroner og renteutgifter og avdrag utgjør ca. 127 mill. kroner. Låneomkostningene er om lag 0,5 mill. kroner lavere i 2014 enn i 2013.

4.2 Investeringer

Kommunens bruttoinvesteringer i 2014 utgjorde 184,3 mill. kroner (jamfør regnskapsskjema 2A). Dette er en reduksjon på 35,7 mill. kroner i forhold til 2013, men 5,8 mill. kroner lavere enn budsjett. Avviket på 5,8 mill. kroner fordeles på bevilgningsområdene gjennom regnskapsskjema 2B.

Regnskapsskjema 2b viser brutto investeringer fordelt på bevilgningsområder. Gjennom året, bevilges og rapporteres investeringene ofte som netto investeringer (brutto investeringer fratrukket investeringstilskudd, momskompensasjon og andre kapitalinntekter). Brutto-avvikene forklares jamfør regnskapsskjema 2B nedenfor. Nettoavvik pr prosjekt forklares der dette anses oppklarende.

- Eiendom – negativt avvik 3,7 mill. kroner - hovedposter:
 - Lillehammer Helsehus -7,1 mill. kroner. Moms er budsjettert netto, men bokført brutto – utgjør 3,1 mill. kroner. Netto avviket er på – 4 mill. kroner for 2014, men utbyggingen på Lillehammer helsehus har totalt sett blitt utført innenfor den vedtatte utgiftsrammen på 150,1mill. kroner.
 - Ungdomshallen – 5,9 mill. kroner skyldes ikke mottatte tilskudd som forventes i 2015.
 - Rehabilitering Kommunestyresalen + 3,9 mill. kroner. Prosjektet er ikke igangsatt i 2014.
 - Kjøp av boliger + 8 mill. kroner. Avviket skyldes at Lillehammer kommune mottok boligtilskudd fra Husbanken for boliger kjøpt i 2013 og at man avventet ytterligere kjøp i 2014 til kjøp av hardbruksboliger i 2015.
- Vann og Avløp positivt avvik 10,6 mill. kroner
 - Forsinkelse på noen prosjekter begrunnet i manglende kapasitet til planlegging, prosjektering og gjennomføring.
- Veg og trafikk negativt avvik 4,8 mill. kroner (netto positivt avvik 1,1 mill. kroner).
 - Sykkelby negativt avvik 5,0 mill. kroner (netto negativt avvik 2,6 mill. kroner). Avviket skyldes at det er forskuttert arbeider i 2014 hvor tilsagn om midler er gitt i 2015. Pågående prosjekt som vil løpe også i 2015.
- Legehelsestjenester positivt avvik 5,5 mill. kroner
 - Skyldes ikke igangsatt bygging av legevakt slik det var forutsatt i budsjett 2015.

Gjennom året, bevilges og rapporteres investeringene ofte som netto investeringer (brutto investeringer fratrukket investeringstilskudd, momskompensasjon og kapitalinntekter). Med denne bakgrunnen vises tabellen nedenfor i «netto investeringer». Tabellen viser de ti største prosjektene i 2014 målt i netto-verdi.

Bevilgnings-område	Prosjekt	Regnskap	Vedtatt budsjett	Avvik i kr
EIENDOM	VINGROM SKOLE OMBYGGING 2014/15	15,06	16,00	0,94
EIENDOM	UTBYGGING KINOEN OG KUNSTMUSEEUM	14,17	10,60	-3,57
EIENDOM	LHMR.HELSEHUS OMB/UTB ¹	14,14	10,14	-4,00
VEG OG TRAFIKK	VEIUTBEDRINGER	7,98	8,20	0,22
VANN OG AVLØP	RENSEANLEGG REHABILITERING BYGG ²	6,96	0,00	-6,96
VEG OG TRAFIKK	SYKKELBY	5,90	3,27	-2,63
PARK OG IDRETT	SKATEBOARDANLEGG	5,49	5,93	0,43
VEG OG TRAFIKK	KJØP BILER/MASKINER	3,85	4,82	0,97
VANN OG AVLØP	RANSDONE VINGROM ²	3,73	0,00	-3,73
VANN OG AVLØP	SANERING BRUNLAUGSBAKKEN ²	3,70	0,00	-3,70

1. Lillehammer helsehus er totalt utbygd innenfor Kommunestyrets gitte ramme. Negativt avvik gjelder 2014.

2. Vann og Avløps-investeringer budsjetteres samlet, derfor ikke budsjett på hvert enkelt prosjekt.

4.3 Lånegjeld

Kommunens totale lånegjeld ved utløpet av 2014 var 1 755 mill. kroner inkludert finansielle leasing kontrakter. Dette er en økning på 71 millioner kroner eller 4,2 % i forhold til 2013. Gjeldsporteføljen er fordelt med 50 % flytende rente og 50 % fast rente. Kommunens totale lånegjeld pr 31.12.2014 er på 85,7 % av kommunens samlede driftsinntekter i 2014, mot 88,1 % i 2013.

Det vises for øvrig til rapportering finansforvaltning pr 31.12.2014 som behandles i Kommunestyret i april 2015. Netto lånegjeld pr innbygger er 45 803 kr. Dett er om lag 2 % høyere enn gjennomsnittet for kommunegruppe 13 som har 44 922 kr i snitt pr innbygger.

4.4 Utlån

Kommunens utlån er pr 31.12.2014 på 479,2 millioner kroner, mot 462,7 mill. kroner i 2013. Utlånene fordeler i hovedsak seg med lån til Eidsiva Energi og LGE Holding AS på hhv. 194 millioner kroner og 77 millioner kroner, samt 196,7 millioner kroner til startlån. Tilsvarende tall for startlån var 180,6 millioner kroner i 2013.

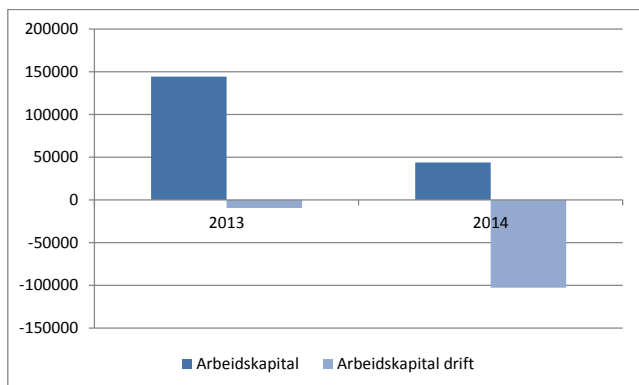
Netto lånegjeld er således 1 276 mill. kroner for kommunen pr. 31.12.2014 (Total lånegjeld minus utlån).

Startlån tildeles kommuner for videre utlån fra Husbanken, og skal bidra til å skaffe og sikre egnede boliger for unge og vanskeligstilte på boligmarkedet. Lånet skal være et finansieringstilbud for boligtiltak som vanligvis ikke gis lån i ordinære kredittinstitusjoner.

4.5 Likviditet/Arbeidskapital

Kommunens arbeidskapital, beregnet som differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld korrigert for premieavvik er ved utgangen av 2014 på 43,8 mill. kroner. Dette er en nedgang på 69,6 % i forhold til 2013.

Arbeidskapitalen er et mål på hvor mye større omløpsmidlene er enn den kortsiktige gjelden., og er en måte å måle likviditet på. Arbeidskapitalen bør være positiv.

Driftsdelen av arbeidskapitalen, beregnet som arbeidskapitalen fratrukket ubrukte lånemidler, kapitalfond, premieavvik og bundne driftsfond er ved utgangen av 2014 på -102,7 millioner kroner. Tilsvarende tall ved utgangen av 2013 er -9,6 millioner kroner. Dette viser en negativ utvikling på likviditeten som ikke kan fortsette.

4.6 Fondsmidler

Størrelsen på kommunens ubundne fondsmidler gir uttrykk for kommunens handlingsrom til å finansiere investeringer samt å dekke opp uforutsette utgifter eventuelt svikt i inntekter.

- tall i hele mill. kroner	Saldo 01.01.14	Endring	Saldo 31.12.14
Driftsfond			
<u>Ubundne driftsfond</u>	<u>56,8</u>	<u>-51,6</u>	<u>5,2</u>
Disposisjonsfond	3,1	-3,0	0,1
Kommunalt utviklingsfond	48,8	-46,2	2,6
Forsikringsfond	0,7	-0,5	0,2
Sum andre ubundne driftsfond	4,2	-1,9	2,3
<u>Bundne driftsfond</u>	<u>72,1</u>	<u>24,1</u>	<u>96,2</u>
Næringsfond	0,4	0,1	0,5
Vannfond	8,3	4,4	12,7
Avløpsfond	41,2	7,8	49,0
Kulturfond	0,9	0,4	1,3
Sum gaver og minnefond	2,3	0,0	2,3
Sum andre bundne driftsfond	19,0	11,4	30,4
Investeringsfond			
<u>Ubundne investeringsfond</u>	<u>11,0</u>	<u>0,5</u>	<u>11,5</u>
Kapitalfond	0,4	0,0	0,4
Utviklingsfond kraftfusjon	4,7	0,0	4,7
Sum andre ubundne investeringsfond	5,9	0,5	6,4
<u>Bundne investeringsfond</u>	<u>11,6</u>	<u>1,2</u>	<u>12,8</u>
Tilfluktsromsmidler	4,2	0,1	4,3
Frikjøpsfond	1,3	0,0	1,3
Forvaltningslånefond	0,8	1,8	2,6
Idrettsfond	3,0	0,0	3,0
Sum andre bundne investeringsfond	2,3	-0,7	1,6
Sum fond	151,5	-25,8	125,7

4.7 Oppsummert status økonomi

Status på driftsstørrelser, likvider og fond tilsier at Lillehammer kommunes økonomi er svært utfordrende. Fond som buffere for framtidige utfordringer er minimale. Lillehammer kommune må framover tilpasse driften til de inntektene kommunen har til rådighet og bygge en solid økonomi ved styrking av fond (egenkapital). Økonomi- og handlingsplan 2015-2018 og Budsjett 2015 legger grunnlaget for bygging av en solid økonomi.

Tiltak som settes i verk er:

- Mål og handlingsregler innenfor driftsbudsjett, fondsoppbygging og opptak lån/investeringsbegrensinger – jamfør økonomi og handlingsplan.
- Gradvis økende mindreforbruk/overskudd kommende år – jamfør økonomi og handlingsplan.
- Tilrettelagt kompetanseoppbygging med fokus på å holde kostnadene innenfor tildelt budsjetttramme for alle ledere med budsjettansvar.
- Ekstra administrativt fokus og oppfølging på tjenester som av forskjellige årsaker anses å ha risiko knyttet til sitt budsjett.

Tabellen viser at sum fondsmidler er 25,8 millioner kroner lavere per 31.12.14 enn ved inngangen av året. Bundne fond har økt med om lag 25 millioner kroner, mens ubundne fond er redusert med om lag 50 mill. kroner. Hovedposter på bruk av ubundne fond:

- Strykninger jamfør regnskapets note 13, 7,0 mill. kroner
- Avregning driftstilskudd barnehager 2013 jamfør Kommunestyresak 46/14 8,3 mill. kroner
- Bruk av fond til engangsbevilgninger jamfør opprinnelig budsjett 2014 16,7 mill. kroner
- Tilførsel drift jamfør Kommunestyresak 115/14 16,0 mill. kroner
- Aksjeinnskudd KUF-fondet jamfør Kommunestyresak 21/13 8,9 mill. kroner

For ytterligere spesifikasjoner for fond pr 31.12.2014 vises til regnskapets note 12.

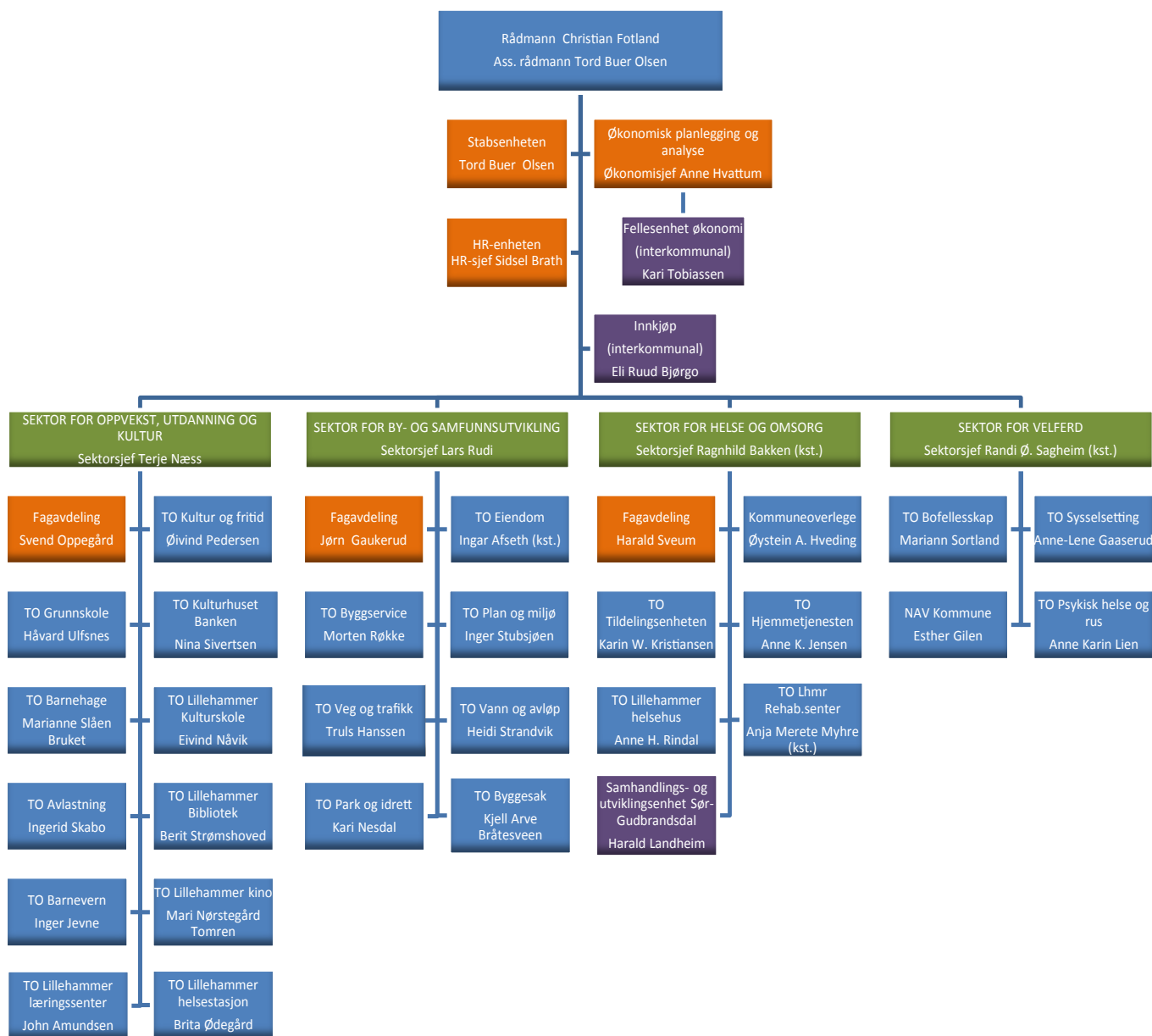
5 Ansatte og arbeidsmiljø

5.1 Antall årsverk og ansatte

Ved utløpet av 2014 hadde Lillehammer kommune totalt 1 747 årsverk fordelt på 2 431 stillinger og 2 244 ansatte (forskjell mellom antall stillinger og ansatte fordi en del ansatte eier flere stillinger). For årsverk er det en reduksjon på 0,2 % i forhold til 2013, tilsvarende har det vært en reduksjon på antall stillinger og ansatte med henholdsvis 0,3 % og 0,4 %. Tallene er basert på faste og midlertidige stillinger som hevet månedslønn på 31.12.2013. Timelønnede og læringer ikke med i statistikken.

5.2 Årsverk innenfor sektorene

Andel av årsverk er henholdsvis 29,0 % i sektor for helse og omsorg, 12,9 % i sektor for velferd, 40,5 % i sektor for oppvekst, utdanning og kultur, 11,1 % i sektor for byutvikling og 6,5 % i utenfor sektor. I kategorien Utenfor sektor inngår stab, GLØ brannvesen, rådmannsgruppe, HR-enhet, enhet for økonomisk planlegging og analyse samt Fellesenhet økonomi.

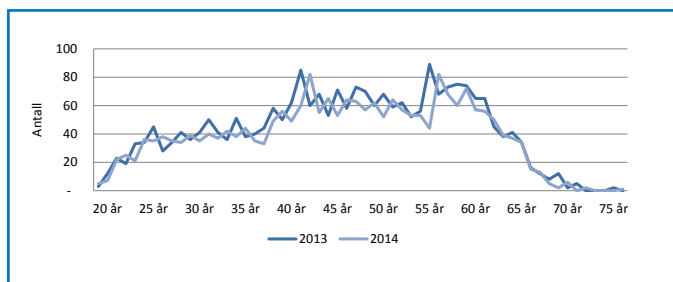

ANTALL ÅRSVERK PR. SEKTOR OG TJENESTEOMRÅDE

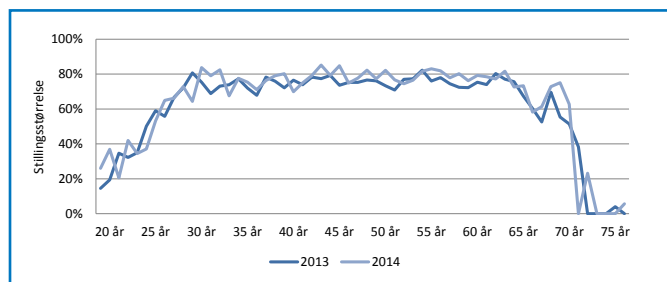
	31.12 2013	31.12 2014	Endring	Endring i %
Sektor for By- og samfunnsutvikling	194	194	0	0,0 %
Byggesak	7	8	1	14,3 %
Byggservice	97	92	-5	-5,2 %
Eiendom	9	8	-1	-11,1 %
Park og idrett	12	14	2	16,7 %
Plan og miljø	12	15	3	25,0 %
Vann og avløp	37	38	1	2,7 %
Veg og trafikk	18	18	0	0,0 %
Sektor for helse og omsorg	497	506	9	1,8 %
Fagavdeling helse og velferd	17	12	-5	-29,4 %
Hjemmetjenesten	227	234	7	3,1 %
Legehelsestjenester	4	4	0	0,0 %
Lillehammer helsehus	210	217	7	3,3 %
Rehabilitering	15	16	1	6,7 %
Samhandlingsreformen	6	5	-1	-16,7 %
Tildelingsenheten	18	17	-1	-5,6 %
Sektor for oppvekst, utdanning og kultur	742	707	-35	-4,7 %
Avlastning	27	26	-1	-3,7 %
Barnehageforvaltning	3	3	0	0,0 %
Barnevernstjenesten	32	39	7	21,9 %
Fagavdeling oppvekst, utdanning, kultur	-	2	2	-
Grunnskole	409	384	-25	-6,1 %
Kommunale barnehager	145	131	-14	-9,7 %
Kultur og fritid	13	14	1	7,7 %
Kulturhuset banken	4	4	0	0,0 %
Lillehammer bibliotek	10	9	-1	-10,0 %
Lillehammer helsestasjon	26	23	-3	-11,5 %
Lillehammer kino	4	4	0	0,0 %
Lillehammer kulturskole	14	14	0	0,0 %
Lillehammer læringscenter	55	54	-1	-1,8 %
Sektor for velferd	210	226	16	7,6 %
Bofellesskap	142	153	11	7,7 %
Nav	16	22	6	37,5 %
Psykisk helse og rus	22	23	1	4,5 %
Sysselsetting	30	28	-2	-6,7 %
Utenfor sektor	115	114	-1	-0,9 %
HR (inkl frikjøp hovedtillitsvalgte)	15	13	-2	-13,3 %
Innkjøp	3	5	2	66,7 %
IT	2	2	0	0,0 %
Lillehammer og øyer brannvesen	37	38	1	2,7 %
Rådmannsfunksjon	8	8	0	0,0 %
Stab	24	21	-3	-12,5 %
Økonomi	21	23	2	9,5 %
Økonomisk planlegging og analyse	3	4	1	33,3 %
Sum årsverk	1757	1747	-10	-0,6 %

5.3 Alderssammensetning

Gjennomsnittlig alder blant ansatte i Lillehammer kommune er om lag 45,7 år pr. 31.12.2014. Dette er det samme som for 2013. Gjennomsnittsalderen for kvinner i kommunen er 45,8 år og for menn er gjennomsnittsalderen 45,6 år.

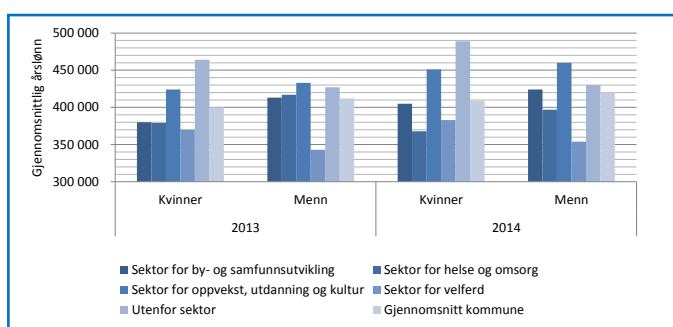
Figuren viser alderssammensetningen 2013-2014.

Figuren viser gjennomsnittlig stillingsandel pr. aldersgruppe for 2013 og 2014.

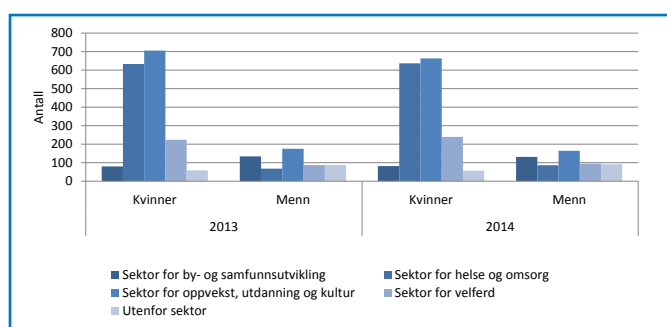
5.4 Lønn og kjønn

Beregningsgrunnlaget for lønn tar utgangspunkt i alle stillinger som hevet månedslønn i desember 2014 uavhengig av stillingstype. Ubesatte stillinger er ikke tatt med.

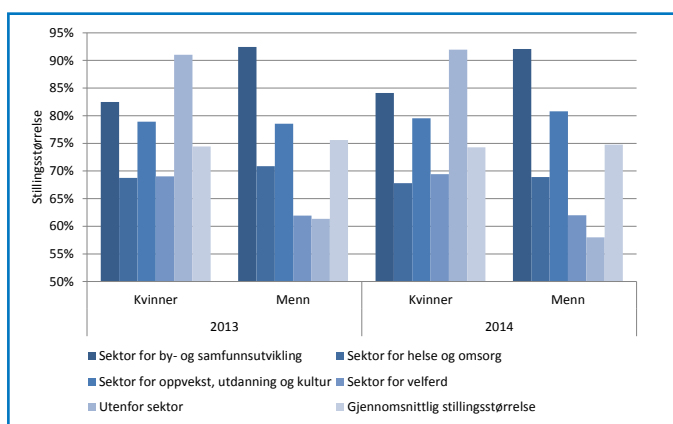
Figuren viser gjennomsnittlig årslønn pr. 31.12 2013 og 2014.

Gjennomsnittslønnen for Lillehammer kommune er om lag 411 000 kr, med hhv 408 000 kr for kvinner og 419 000 kr for menn. Høyest gjennomsnittslønn har kvinner utenfor sektor med om lag 490 000 kr i 2014. Lavest gjennomsnittslønn er for menn i sektor for velferd med 354 000 kr, gjennomsnittslønn for kvinner i samme sektor er 383 000 kr for 2014.

Figuren viser antall ansatte fordelt på kjønn pr. 31.12 2013 og 2014.

Figuren ovenfor viser at antall kvinner har falt litt for 2013 til 2014 mens for menn er tallene relativt stabile. Av kommunens snaut 570 menn jobber flest av dem, om lag 165, i sektor for oppvekst, utdanning og kultur.

Figuren viser gjennomsnittlig stillingsstørrelse i prosent fordelt på kjønn pr. 31.12 2013 og 2014.

Figuren viser at gjennomsnittlige stillingsstørrelser mellom kjønn og sektorer er stabilt mellom 2013 og 2014. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse i kommuner er 75 %. Menn i sektor by- og samfunnsutvikling har de høyest gjennomsnittlige stillingene med 92 %.

	Kvinne	Mann
Rådmannsnivå	0 %	100 %
Sektorsjefsnivå	67 %	33 %
Tjenesteområdeledernivå	61 %	39 %
Mellomledernivå	83 %	17 %
Fordeling alle nivåer	76 %	24 %

Figuren viser kjønnsfordeling pr. ledernivå.

Tabellen viser kjønnsfordeling i forhold til ledernivå. Gjennomsnittlig for alle nivåer er kvinnelig lederandel på 76 %. Andel kvinner utgjør forøvrig om lag 75 % av kommunens ansatte. På toppledernivå (rådmannsnivå og sektorsjefsnivå) er kjønnsfordelingen 50 /50.

5.5 Diskriminering og likestilling

De mest sentrale tiltakene for å redusere diskriminering og likestilling er knyttet til;

Ansettelsesprosesser; hvor Lillehammer kommune har et uttalt ønske om å være i takt med samfunnet for øvrig når det gjelder sammensetning av ansatte. I standard utlysningstekst står følgende; «Lillehammer kommune skal i størst mulig grad avspeile mangfoldet i befolkningen. Vi oppfordrer kandidater til å søke uansett alder, kjønn, funksjonshemming, kulturell og etnisk bakgrunn.»

Det er utviklet en Handlingsplakat for bedre livskvalitet for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (LHBT) i Lillehammer. Handlingsplakaten er fra 2010 og ble sist revidert i 2012, med bakgrunn i kontaktmøte mellom politikere, administrasjon/fagmiljøer og representanter for LLH (Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner) og Skeiv Ungdom.

Kommunestyret vedtok høsten 2013 gjennomføring av tiltak for fjerning av ufrivillig deltid. Prosjektet ble satt på vent i 2014 med bakgrunn i den økonomiske situasjonen. For 2015 følges flere av aktivitetene opp, herunder forarbeid til innføring av ressursavdeling (intern vikarordning) med 100% stillinger for både sykepleiere og helsefagarbeidere, rekrutteringsordninger, og forarbeid for eventuelle nye arbeidstidsordninger.

Lillehammer kommune er deltager i kommuneprogrammet «Likestilte kommuner» sammen med 19 andre kommuner. Prosjektets mål er å belyse og identifisere profesjonsetiske dilemmaer innen likestillingen mellom kjønn, og å få likestillingsperspektivet innarbeidet i aktuelle styringsdokumenter og prosedyrer. Gjennom kartlegging av praksis er det et mål å bevisstgjøre og å endre praksis slik at ulike tjenester ytes likeverdig til menn og kvinner. I 2014 har det vært fokus på utvikling av likestillingsperspektivet i barnehagene i Lillehammer kommune. I barnehageplanen for Lillehammer, vedtatt i kommunestyret nov. -2014, er det et eget avsnitt om likestilling i barnehagene. Barnehagene har og skal ha fokus på likestilt pedagogisk praksis, slik at gutter og jenter skal ha like muligheter til å bli sett og hørt og oppmuntres til å delta i alle aktiviteter. Jørstadmoen barnehage og Sykehusbarnehagen deltar i prosjektet som har fokus på likebehandling av gutter og jenter. I barnehage-sammenheng betyr dette at alle barn, uansett kjønn, alder, ferdigheter og etnisk tilhørighet skal gis like muligheter til mestring og utvikling. Lillehammer kommune skal utarbeide en veileder for arbeidet med likeverdig behandling i barnehagene. Lillehammer kommune deltok i Nordisk erfaringsutveksling i Finland i november 2014, med både politisk og administrativ deltakelse.

Lillehammer kommune vil videreføre tiltak for å redusere diskriminering med fortsatt fokus på prosessene over.

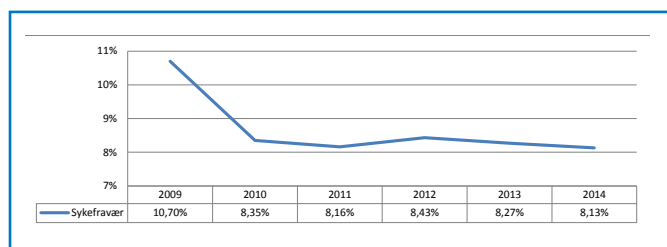
5.6 Etisk standard

Personalhåndboka til Lillehammer kommune har et eget kapittel om verdier og etikk, hvorav deler fokuserer direkte på de etiske retningslinjene for kommunens ansatte.

Personalhåndboka er under revisjon i 2015, og det vil også omfatte temaer knyttet til etikk og etiske refleksjoner innen konkrete områder og fag. Alle tjenesteområder har fått tildelt refleksjonskort som skal brukes internt for å fremme diskusjon og refleksjon knyttet til høy etisk standard. Temaene dreier seg om verdigrunnlag, spesifikke problemstillinger og personlig adferd. Verdier og etikk er tema på de faste introduksjonsmøtene for nyansatte. Det gjennomføres obligatorisk informasjonssikkerhetskurs for alle ansatte.

5.7 Sykefravær

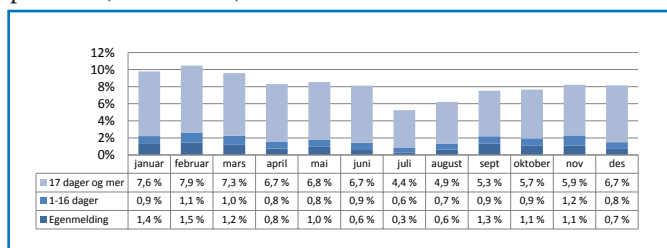
Gjennomsnittlig sykefravær for Lillehammer kommune er 8,13 prosent i 2014 (kilde: internt økonomi- og personalsystem). Det er 0,14 prosentpoeng lavere enn i 2013. På grunn av endringer i økonomi- og personalsystemet i årsskiftet 2014/2015 er det noe usikkerhet knyttet til dataene.

Figuren viser gjennomsnittlig sykefravær de siste seks årene.

Sykefraværstatistikken er hentet fra kommunens økonomi- og personalsystem (Agresso). Etter solid nedgang i 2010 er fraværet stabilisert seg på noe over 8 prosentpoeng.

På legemeldt fravær i kommunal sektor pr. 4.kvartal 2014 er det er oppgang på 0,2 prosent i forhold til 4.kvartal 2013. Lillehammer kommune har en mindre oppgang, på 0,1 prosent. (Kilde: NAV).

Figuren viser sykefraværet gjennom 2014 per måned i prosent, fordelt på egenmeldt fravær, legemeldt fravær i arbeidsgiverperioden på 1-16 dager, og legemeldt fravær utover arbeidsgiverperioden.

Egenmeldt fravær ligger på om lag 1 % som tilsvarer normal andel fordeling mellom egenmeldt og legemeldt fravær. Sykefraværet var høyest i februar måned med 10,45 % og lavest i juni måned med 5,26 %. Utviklingen gjennom året er i tråd med naturlig variasjon med høyest fravær i vinterhalvåret. Ambisjonen for Lillehammer kommune på sikt er å få sykefraværet ned mot 7 %. Lillehammer kommune ligger over landsgjennomsnittet for kommunal sektor. Høsten 2014 er det inngått ny avtale om inkluderende arbeidsliv med NAV Arbeidslivssenter, arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjonene. Dette etterfølges av en handlingsplan som vedtas i kommunens arbeidsmiljøutvalg (AMU). Økt fokus på

medvirkning og medbestemmelse er ett av flere tiltak for å styrke involvering og samarbeidet i omstillingsarbeidet kommunen står over for både på kort og lang sikt. Skal kommunen lykkes med målsettingen om vesentlig nedgang i sykefraværet må arbeidsgiver og arbeidstakerne sammen finne de rette tiltakene. Tiltak som blant annet omhandler oppgavefordeling, bemanningsplaner, rolle- og jobbavklaring, kompetanse, ledelse og tillit, for å nevne noen. HR-enhetens rolle i dette vil være å bidra til utvikling av strategier, tiltak og veiledning av ledere, i tillegg til å utvikle god arbeidsgiverkompetanse hos ledere.

Sektor	Sykefraværsprosent	Nærværsprosent	Egenmelding	Legemeldt		
				1-3 dager	4-16 dager	> 16 dager
By- og samfunnsutvikling	7,17 %	92,83 %	0,99 %	0,09 %	0,84 %	5,25 %
Helse og omsorg	10,17 %	89,83 %	1,08 %	0,11 %	0,88 %	8,10 %
Oppvekst, utdanning, kultur	7,18 %	92,82 %	0,93 %	0,12 %	0,64 %	5,49 %
Velferd	8,51 %	91,49 %	0,85 %	0,07 %	0,95 %	6,64 %
Utenfor sektor	6,04 %	93,96 %	0,63 %	0,07 %	0,60 %	4,67 %
Totalt	8,13 %	91,87 %	0,95 %	0,11 %	0,77 %	6,30 %

Figuren viser sykefraværet fordelt på sektor

5.8 Kompetanse

I 2013 ble det avsatt 5 millioner kroner og i 2014 1 million kroner. Tjenesteområdene søker midler med bakgrunn i kompetansebehov presentert i sektorens/tjenesteområdets kompetanseplan. Midlene er benyttet til kompetanseheving av undervisningspersonell, kompetanseheving for grupper av helsepersonell, og støtte til utdanning for enkeltpersoner relatert til fagbrev og annen spesialutdanning på bachelor og masternivå. Utover tildelte midler eller eksterne tilskuddsmidler, har kompetanseutviklingen vært begrenset til de ressurser det enkelte tjenesteområdet har avsatt til kompetansehevende formål.

I 2014 ble det totalt benyttet 6,2 millioner kroner til kurs- og kompetansehevende tiltak, som både dekker tiltak finansiert via virksomhetenes budsjett, sentrale kompetansemidler og eksterne midler. I tillegg til dette kommer kompetansetiltak hvor utgiftene dekkes av eksterne midler.

I skoleåret 2013/2104 var det 16 rektorer/lærere som tok videreutdanning. Inneværende skoleår 2014/2015 er det 12 lærere som tar videreutdanning i matematikk og naturfag.

Gjennomsnittlig kompetansemidler per årsverk i 2014 var på 3.573 kroner. Tilsvarende tall i 2013 var på kr 4.511 kroner. Nedgangen er knyttet til at avsatte sentrale midler ble redusert i budsjett 2014.

Lillehammer kommune utarbeidet i 2012 en strategisk kompetanseplan som ble politisk behandlet og vedtatt i kommunestyret. I 2014 er det arbeidet med å videreutvikle planer for sektorene og tjenesteområdene videreført. Innenfor sektor Helse og omsorg og sektor Velferd er det spesielt fokus på helsefagarbeidere og sykepleiere. Planene skisserer viktige satsingsområder og gir føringer for hvordan sektorene og det enkelte tjenesteområdet skal jobbe strategisk med kompetanse fremover.

Lillehammer kommune gjennomfører årlige dialogmøter med fagskolene- og høgskolene i Oppland- og Hedmark hvor kommunens kompetansebehov kortsiktig- og langsiktig presenteres, samtidig som ønske om gjennomføringsform, studienes innhold mv. diskuteres. Det søkes aktivt midler til kompetansehevende tiltak gjennom bl.a. Fylkesmannen, NAV, KLP, Helsedirektoratet, Kommunenes sentralforbund og Nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk (VOX) med flere.

Det arrangeres informasjonsmøtet for nyansatte fast 4 ganger pr. år.

Lederutviklingsprogrammet og Lederskolen er et sentralt satsingsområde i skolering av ledere i kommunen.

5.9 Internkontroll

Kvalitet- og Internkontrollarbeidet er en del av styringsdialogen i ordinær ledelse, og virksomhetsstyring. I 2014 ble det satt fokus på at den helhetlige oppfølgingen av kommunens internkontroll må utvikles og bedres. Aktiv bruk av risikovurderinger og utvikling av internrevisjons metoder er sentralt dette arbeidet.

Det administrative kvalitets- og internkontrollrådet har i 2014 etablert seg med hovedoppgaven å utvikle kvalitetsarbeidet slik at Rådmannen sikrer styring, måloppnåelse og etterleving av lover og forskrifter.

Fokusområder har i 2014 vært:

- Etablering av internkontrollrådet.
- Reorganisering av kvalitetsarbeidet (ny organisasjon).
- Kompetanseheving, intern revisjon.
- Gjennomført interne tilsyn.
- Bistå organisasjonen ved tilsyn fra eksterne myndigheter.
- Utvikle bruken av risiko- og sårbarhetsanalyser i hele organisasjonen.

Disse fokusområdene vil bli videreført samtidig som det for 2015/16 skal utarbeides.

- Internkontrollhåndbok for å synliggjøre de krav rådmann har til å sikre at kommunen har den ønskede utvikling.
- Årlige plan med milepæler for kommunens kvalitets- og internkontrollarbeid.
- Plan- og gjennomføring av internrevisjon.

I løpet av 2014 er det gjennomført eksterne tilsyn på flere områder.

Mest omtalt er rapporten fra Helsetilsynet i 2014 vedrørende ulykke ved Horsters Minde bo- og servicesenter i 2012. Rapportens konklusjon var i tråd med kommunens egne konklusjoner og påpekte flere mangler ved kommunens kvalitets og styringssystem. Rutiner og sikkerhetstiltak ble umiddelbart etter ulykken gjennomgått og forbedret. Funn og vurderinger i denne saken er gjort kjent i virksomheten og brukes til intern læring.

Lillehammer kommune deltar i et egenkontroll nettverk i regi av Fylkesmannen i Oppland. Nettverket utveksler erfaringer med internkontroll og etablering av strukturer.

6 Sammenligninger

Sammenligningstallene er fra KOMMUNE-STAT-RAPPORTERINGEN og er foreløpige fordi Statistisk sentralbyrå først i juni kommer med de endelige KOSTRA-tallene for 2014. Dette innebærer at det kan forekomme endringer i disse sammenligningene.

6.1 Sektor for by- og samfunnsutvikling

KOMMUNAL VEI OG GATE PR. KM

Tabellen viser brutto driftsutgifter i kr. pr. km for kommunal vei og gate

	Lillehammer	Gjøvik	Ringsaker	Hamar	Ullensaker	Gruppe 13	Snitt landet
2014	Kr 178 916	Kr 120 353	Kr 92 364	Kr 101 362	Kr 83 128	Kr 123 786	Kr 98 570
2013	Kr 184 056	Kr 124 874	Kr 93 476	Kr 159 810	Kr 146 090	Kr 165 644	Kr 124 772

Dette betyr: Driftsutgifter tilknyttet flom 2014 er med i tallene. Flomkostnadene i 2014 var noe større enn 2013. Likevel er brutto driftsutgifter gått ned. Antall kilometer veg er oppgitt i grunnlaget fra Vegdirektoratet til 143, mens gjennomgang høsten 2013 viser at Lillehammer har 162 kilometer veg. Det ser ikke ut til at dette er hensyntatt i tallene for 2014. Det er videre usikkerhet vedrørende sammenligning av tall, eks. er ikke kommunal gang- og sykkelveg (28 km) med i grunnlaget og heller ikke salgsinntekter tilknyttet avgiftsparkering.

BEHANDLING REGULERINGSPLANER

	Lillehammer	Gjøvik	Ringsaker	Hamar	Ullensaker	Gruppe 13	Snitt landet
2014	220 dager	145 dager	227 dager	-	218 dager	-	-
2013	240 dager	156 dager	207 dager	-	410 dager	-	-

Dette betyr: Tallet for Lillehammer i 2013 ble innrapportert med 240 dager. Det er lovbestemt at det skal være maks 12 uker behandlingstid før høring, samt 12 uker etter høring/saksforberedelse (12 uker) til vedtak. KOSTRA benytter søknadstidspunkt fram til ferdigstilling, men med fradrag av tid til endringer. Rapporterte tall bygger på KOSTRAS definisjon. Årsaken til lang saksbehandlingstid på reguleringsplaner har sammenheng med bemanningssituasjonen på Plan og miljø. Lillehammer holder seg likevel innenfor tidsfristene.

BEHANDLINGSTID KARTFORRETNING

	Lillehammer	Gjøvik	Ringsaker	Hamar	Ullensaker	Gruppe 13	Snitt landet
2014	47 dager	100 dager	85 dager	75 dager	93 dager	-	-
2013	30 dager	30 dager	80 dager	70 dager	92 dager	73 dager	66 dager

Dette betyr: Kartforretning er inndelt i 2 rapporteringstider – oppmålingsforretning som berører oppmåling av tomt. Lillehammer har 21 dager behandlingstid, hvorav 14 dager er knyttet til varslingsfrist.

Opprettelse av grunneiendom er hele prosessen ved opprettelse av ny eiendom. Søknad mottatt – behandling – varsling om oppmålingsforretning (14 dager) – oppmåling – føring i matrikkel – utsendelse av brev og tinglysing.

I praksis ingen ventetid på kartforretning i Lillehammer.

ÅRSGEBYR VANNFORSYNING

Tabellen viser årsgebyr vann for standardbolig inntil 120 kvm

	Lillehammer	Gjøvik	Ringsaker	Hamar	Ullensaker	Gruppe 13	Snitt landet
2014	Kr 1 945	Kr 2 200	Kr 3 390	Kr 2 256	Kr 1 490	Kr 2 184	Kr 3 248
2013	Kr 1 945	Kr 2100	Kr 3 090	Kr 2 000	Kr 1 170	Kr 2 054	Kr 3 107

Dette betyr: Til tross for at vannet må pumpes fra under Mjøs-nivået opp til 850m over havet (Nordseter) er vannbehandlings- og transportkostnadene relativt lave. Med store rehabilitering og nyanleggsbehov på ledningsnett og tekniske anlegg, inklusive Lillehammer vannverk, er det foretatt en økning i årsgebyret fra 2015. Årsgebyr avløp er tilsvarende redusert.

ÅRSGEBYR AVLØP

Tabellen viser årsgebyr avløp for standardbolig inntil 120 kvm

	Lillehammer	Gjøvik	Ringsaker	Hamar	Ullensaker	Gruppe 13	Snitt landet
2014	Kr 3 490	Kr 2 340	Kr 5 645	Kr 3 678	Kr 2 833	Kr 3 038	Kr 3 602
2013	Kr 3 490	Kr 2 190	Kr 5 198	Kr 3 300	Kr 2 777	Kr 2 802	Kr 3 433

Dette betyr: Lillehammer Renseanlegg er et av kun 5 renseanlegg i landet med krav om nitrogen fjerning.

Dette er en meget kostnadskrevende prosess men på tross av denne ligger gebyret under landsgjennomsnitt.

6.2 Sektor for helse og omsorg

ENHETSKOSTNADER FOR HJEMMETJENESTER INKL. TJENESTER TIL PSYKISK UTVIKLINGSHEMMEDE OG INNEN PSYKISK HELSE OG RUSOMSORG

Tabellen viser driftsutgifter til hjemmetjenester, avlastning, omsorgslønn, praktisk bistand og brukerstyrt personlig assistanse

	Lillehammer	Gjøvik	Ringsaker	Hamar	Ullensaker	Gruppe 13	Snitt landet
2014	Kr 265 076	Kr 219 697	Kr 206 612	Kr 254 143	Kr 241 057	Kr 249 061	Kr 241 599
2013	Kr 236 516	Kr 208 693	Kr 182 460	Kr 223 741	Kr 210 218	Kr 225 784	Kr 218 990

Dette betyr: Lillehammer kommune har et høyere utgiftsnivå på samlede hjemmetjenester enn sammenlignbare kommuner og gjennomsnittet for gruppe 13 og landet. Dette er i tråd med kommunens satsning og prioritering av tjenester på lavest mulig nivå i omsorgstrappen. Veksten i hjemmetjenester er knyttet til yngre brukere (under 67 år).

ENHETSKOSTNADER INSTITUSJON

Tabellen viser driftsutgifter ved tjenesteproduksjon per beboer i institusjon

	Lillehammer	Gjøvik	Ringsaker	Hamar	Ullensaker	Gruppe 13	Snitt landet
2014	Kr 1 106 669	Kr 1 234 236	Kr 1 042 122	Kr 1 194 728	Kr 1 160 802	Kr 1 062 286	Kr 1 049 165
2013	Kr 952 262	Kr 1 125 888	Kr 943 244	Kr 1 040 974	Kr 1 066 643	Kr 1 012 834	Kr 977 248

Dette betyr: Lillehammer kommune har et noe høyere utgiftsnivå enn gjennomsnittet for gruppe 13 og landet men lavere enn både Gjøvik og Hamar. Sammenligninger er vanskelig på dette område da enhetskostnaden representerer et gjennomsnitt av mange ulike plasstyper. Forskjellene kan tilskrives ulikt nivå på ressurskrevende plasser (ø hjelp/intermediær/korttid).

UTGIFTER PLEIE OG OMSORG PER INNBYGGER

Tabellen viser driftsutgifter til pleie og omsorg med fratrukk fra prosjekt og øremerkede tilskudd

	Lillehammer	Gjøvik	Ringsaker	Hamar	Ullensaker	Gruppe 13	Snitt landet
2014	Kr 18 707	Kr 15 873	Kr 16 934	Kr 19 422	Kr 11 894	Kr 14 980	Kr 16 062
2013	Kr 16 622	Kr 14 883	Kr 15 087	Kr 20 814	Kr 10 880	Kr 14 423	Kr 15 278

Dette betyr: Samlede utgifter til pleie- og omsorgstjenester ligger høyere enn sammenlignbare kommuner men lavere enn Hamar. Sammenligninger på område er vanskelig fordi utgiftsnivået per innbygger ikke tar hensyn til demografiske forskjeller. I KOSTRA gruppe 13 er det kun Hamar og Steinkjer som har en høyere andel eldre.

LEGEÅRSVERK

Tabellen viser legeårsverk per 10 000 innbygger

	Lillehammer	Gjøvik	Ringsaker	Hamar	Ullensaker	Gruppe 13	Snitt landet
2014	9,7 årsverk	9,2 årsverk	7,9 årsverk	9,4 årsverk	9,0 årsverk	7,9 årsverk	8,3 årsverk
2013	9,7 årsverk	8,9 årsverk	7,9 årsverk	9,2 årsverk	8,2 årsverk	7,7 årsverk	8,2 årsverk

Dette betyr: Lillehammer kommune har en god kapasitet på fastleger slik at innbyggerne har en reell valgmulighet ved valg av fastlege. Flere av fastlegene bidrar også inn i deler av institusjonstilbudet, helsestasjon mm. Kommunen har en stor andel gjestepasienter fra omkringliggende kommuner. Kommunen har nådd målsettingen om en god fastlegedekning.

ENEROM

Tabellen viser andel plasser i enerom i institusjon eldre/ funksjonshemmede

	Lillehammer	Gjøvik	Ringsaker	Hamar	Ullensaker	Gruppe 13	Snitt landet
2014	99,1 %	95,1%	95,4 %	94,3 %	95,3 %	94,5 %	95 %
2013	100 %	100 %	85,8 %	95,3 %	100 %	92,5 %	93,8 %

Dette betyr: Lillehammer kommune har i motsetning til sammenlignbare kommuner og gjennomsnittet for gruppe 13 og landet kunnet tilby enerom til alle på institusjon.

Dette er en viktig kvalitetsheving av institusjonstilbudet og i tråd med sentrale krav.

FYSIOTERAPIÅRSVERK

Tabellen viser dekning fysioterapeuter pr 10 000 innbyggere

	Lillehammer	Gjøvik	Ringsaker	Hamar	Ullensaker	Gruppe 13	Snitt landet
2014	10,0 årsverk	12,7 årsverk	10,6 årsverk	11,1 årsverk	8,5 årsverk	8,6 årsverk	8,8 årsverk
2013	10,1 årsverk	12,9 årsverk	10,8 årsverk	11,1 årsverk	8,4 årsverk	8,7 årsverk	8,9 årsverk

Dette betyr: Lillehammer ligger over gruppe 13, men under nærliggende kommuner. De kommunale avtalehjemlene i fysioterapi er i større grad enn tidligere innlemmet i en helhetlig kommunal fysioterapitjeneste. Hverdagsrehabilitering vil innføres med full tyngde i kommende periode og forutsetter et positivt og sterkt bidrag fra kommunens rehabiliteringsressurser.

BEBOERE I INSTITUSJON

Tabellen viser andel innbyggere i institusjon over 80 år

	Lillehammer	Gjøvik	Ringsaker	Hamar	Ullensaker	Gruppe 13	Snitt landet
2014	13,2 %	8,5 %	15,0 %	11,1 %	10,0 %	11,7 %	13,5 %
2013	13,0 %	8,4 %	14,7 %	11,5 %	9,7 %	12,3 %	13,8 %

Dette betyr: Sammenligningen med andre kommuner gir ikke riktig bilde, fordi flere kommuner nå definerer institusjonslignende tilbud som boliger med døgn tjenester. Kapasiteten på institusjonsplasser er presset, spesielt gjelder dette korttids-plasser. Kommunen har i 2014 både økt antall korttids-plasser i egen regi og kjøpt plasser hos andre aktører. Den langsiktige løsningen på utfordringene i institusjonstjenesten blir etableringen av nye heldøgns omsorgsplasser i Fåberg gt. 152.

6.3 Sektor for oppvekst, utdanning og kultur

UTGIFTER GRUNNSKOLE

Tabellen viser driftsutgifter for grunnskole per innbygger 6-15 år inkl skolelokaler og skyss

	Lillehammer	Gjøvik	Ringsaker	Hamar	Ullensaker	Gruppe 13	Snitt landet
2014	Kr 101 984	Kr 102 350	Kr 103 433	Kr 98 293	Kr 86 480	Kr 92 691	Kr 100 895
2013	Kr 100 190	Kr 99 774	Kr 101 248	Kr 92 839	Kr 90 919	Kr 94 435	Kr 98 577

Dette betyr: Lillehammer kommune har hatt en realnedgang i driftsutgifter per innbygger i grunnskolealder fra 2013 til 2014. Utgiftene i Lillehammer er lavere enn Ringsaker og Gjøvik, men fortsatt litt høyere enn Hamar og gruppe 13. Tallene eksklusive skolelokaler og skyss viser at Lillehammer har noe lavere utgifter enn Ringsaker, Gjøvik og Hamar.

UTGIFTER BARNEHAGE

Tabellen viser driftsutgifter per barn i barnehage

	Lillehammer	Gjøvik	Ringsaker	Hamar	Ullensaker	Gruppe 13	Snitt landet
2014	Kr 142 414	Kr 126 293	Kr 131 158	Kr 137 559	Kr 133 465	Kr 127 437	Kr 129 404
2013	Kr 123 166	Kr 117 415	Kr 112 040	Kr 132 940	Kr 121 947	Kr 118 252	Kr 119 972

Dette betyr: Utgiftene til barnehageplass per barn i aldergruppa 1-5 år er relativt høy i Lillehammer. Dette kan skyldes flere forhold. Lillehammer har en høy andel barn i barnehagealder i barnehage sammenlignet med andre kommuner.

UTGIFTER BARNEVERN

Tabellen viser driftsutgifter i snitt per barn 0-17 år

	Lillehammer	Gjøvik	Ringsaker	Hamar	Ullensaker	Gruppe 13	Snitt landet
2014	Kr 8 475	Kr 8 333	Kr 8 349	Kr 9 246	Kr 5 927	Kr 7 326	Kr 8 015
2013	Kr 7 562	Kr 7 960	Kr 7 103	Kr 6 834	Kr 4 492	Kr 6 628	Kr 7 493

Dette betyr: Lillehammer kommune har hatt en vesentlig vekst i utgifter til barnevern. Dette skyldes bl.a. en økning i antall fosterhjem. Ringsaker og Gjøvik har ikke hatt en tilsvarende vekst, men har like store enhetskostnader. Hamar har hatt en vekst som er større enn Lillehammer.

BARNEHAGEDEKNING

Tabellen viser andel barn i barnehage 1-5 år

	Lillehammer	Gjøvik	Ringsaker	Hamar	Ullensaker	Gruppe 13	Snitt landet
2014	94,5 %	92,1 %	92,4 %	94,9 %	97 %	91,4 %	90,2 %
2013	94,1 %	92,6 %	89,7 %	94,5 %	95,9 %	91,0 %	90,0 %

Dette betyr: Andelen barn med rett til barnehageplass som går i barnehage er høy i Lillehammer. Dette avspeiler en god barnehagedekning. I praksis får alle som ønsker det plass. I tillegg får også barn under ett år i all hovedsak barnehageplass.

ANDEL SPESIALUNDERVISNING

Tabellen viser andel elever i grunnskolen som mottar spesialundervisning

	Lillehammer	Gjøvik	Ringsaker	Hamar	Ullensaker	Gruppe 13	Snitt landet
2014	6,0 %	7,8 %	6,7 %	5,6 %	7,0 %	7,6 %	8,0 %
2013	6,0 %	6,8 %	7,0 %	5,3 %	6,7 %	7,7 %	8,3 %

Dette betyr: Lillehammer kommune har redusert andelen elever med spesialundervisning fra 8,2 % i 2009. Reduksjonen henger sammen med utviklingsarbeidet kommunen gjennomfører i samarbeid med Høgskolen i Hedmark. Målet er at flere elever skal inkluderes og hjelpes innenfor det ordinære skoletilbudet.

6.4 Sektor for velferd

SOSIALHJELPSMOTTAKERE

Tabellen viser sosialhjelpsmottaker 20-66 år

	Lillehammer	Gjøvik	Ringsaker	Hamar	Ullensaker	Gruppe 13	Snitt landet
2014	3,9 %	5,3 %	4,7 %	5,7 %	3,3 %	-	4,0 %
2013	4,2 %	1,8 %	4,9 %	5,8 5	3,4 %	4,1 %	4,1 %

Andelen sosialhjelpsmottakere følger også landssnittet og viser en nedgang fra 2013 til 2014.

NETTO DRIFTSUTGIFTER TIL SOSIALTJENESTEN PER INNBYGGER

	Lillehammer	Gjøvik	Ringsaker	Hamar	Ullensaker	Gruppe 13	Snitt landet
2014	Kr 1 899	Kr 2 211	Kr 1 916	Kr 2 911	Kr 1 190	Kr 2 042	Kr 2 150
2013	Kr 1 731	Kr 2 179	Kr 1 909	Kr 2 596	Kr 1 270	Kr 1 981	Kr 2 049

Netto driftsutgifter til sosialtjenesten i Lillehammer kommune er på snitt med de norske kommuner og noe lavere enn kommunene i samme KOSTRA gruppe.

ÅRSVERK I SOSIALTJENESTEN PER 1 000 INNBYGGER

	Lillehammer	Gjøvik	Ringsaker	Hamar	Ullensaker	Gruppe 13	Snitt landet
2014	0,71 årsverk	1,13 årsverk	0,92 årsverk	1,64 årsverk	1,22 årsverk	1,05 årsverk	1,16 årsverk
2013	0,63 årsverk	1,25 årsverk	0,81 årsverk	1,10 årsverk	1,37 årsverk	1,10 årsverk	1,15 årsverk

I kommunegruppen er det 1,05 ansatt per 1000 innbygger, og for landet ligger snittet på 1,16. Lillehammer kommune har styrket det kommunale rusarbeidet fra 2013 til 2014, men har fremdeles noe lavere bemanning enn snittet av norske kommuner.

DEN GJENNOMSNIITTLIGE STØNADSLENGDEN FOR MOTTAKERE I ALDEREN 18- 24 ÅR

	Lillehammer	Gjøvik	Ringsaker	Hamar	Ullensaker	Gruppe 13	Snitt landet
2014	4,4 mnd	5,3 mnd	4,3 mnd	5,3 mnd	4,4 mnd	-	-
2013	4,9 mnd	5,2 mnd	4,0 mnd	5,1 mnd	4,3 mnd	-	-

Det er gledelig å se at den gjennomsnittlige stønadslengden til mottakere mellom 18-24 år er redusert med 2-3 uker.

Foto: Stein B. Olsen

Foto: Generasjonssang

Lillehammer kommune

Postboks 986
Storgata 51, 2626 Lillehammer
Telefon 61 05 05 00

Åpningstider: 8:00 - 15:30
www.lillehammer.kommune.no
postmottak@lillehammer.kommune.no

Foto: Stein B. Olsen

